

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETO XII., ŠT. 98 — CENA 10 DIN

KRANJ, 18. DECEMBRA 1959

Delo in načrti stanovanjskih skupnosti morajo biti v okviru ekonomskih možnosti

Tudi v občini Kranj, kot v drugih krajih, so bile ustanovljene stanovanjske skupnosti. Izvoljeni so bili sveti, določeni okoliši. Skoraj povsod so se domenili za delo, ki ga morajo opraviti. Stanovalec posameznih področij so ob izvolitvi organa stanovanjske skupnosti, skoraj povsod, zelo na široko razpravljali o nalogah teh družbenih organov. Marsikje je bilo opaziti želje in misli, ki so šle preko možnosti, ki jih imajo posamezne skupnosti. Realizacija načrtov je namreč odvisna od ekonomskih možnosti.

V kranjski občini so izvolili 8 stanovanjskih svetov, 7 na področju Kranja, 1 pa na Golniku. Njihovo sedanje delo se v glavnem omejuje predvsem na razčlenjevanje potreb na njihovem področju in na pripravljanje predračunov za leto 1960, ki jih bodo morali predložiti občini. V predloženih predračunih bodo vzeli v obzir samo tiste naloge, ki jih bodo lahko izpolnili in oblikovali, ne da bi imeli zagotovljeno ekonomsko osnovo. Temu bi tedvno sledilo razočaranje.

Prva ugotovitev, ki je vsakekore aprijetna, ki je nekateri svete skoraj ustavila v začetnem delu, je vsakekor neenakost. Neenakost je namreč v tem, da imajo nekatere stanovanjske skupnosti v začetku močna podjetja, ki so jim že obljubila pomoč. Druge pa tega nimajo. Stanovanjske skupnosti v Stražišču in na Primskovem, na primer, upravičeno računata na pomoč gospodarskih organizacij na njunem področju. Za stanovanjsko skupnost v centru Kranja in nekaterih drugih skupnostih pa ni teh možnosti. Le-te lahko računajo samo na 3 odstotno najemnine stanovanj oziroma 5 odstotni prispevek od najemnine za poslovne prostore. Ti dohodki pa bodo tudi s povišanimi najemninami še vedno predstavljali samo majhen del sredstev, ki bi jih le-te potrebovale. Pri tem ne smemo zaiti v pesimizem. Predvidena je namreč pomoč iz občinskih skladov, seveda v omejeni višini in v skladu s prizadevnostjo in voljo stanovalec. Prav bi bilo, da bi bilo glavno merilo skupnosti, ne zgolj v tem, da računajo na pomoč posameznih podjetij, temveč v mobilizaciji lastnih sil, v pripravljenosti prebivalstva, v sodelovanju koristnikov določenih uslug za izboljšanje življenjskih razmer naših državljanov. Če upoštevamo dejavnost stanovanjskih skupnosti, dalje pomoč podjetij in prav tako občinskih ljudskih odborov, potem bo tu nastala, ne takoj seveda, toda vsakekor enakost stanovanjskih skupnosti, ki bodo lahko v okviru ekonomskih pogojev zadovoljile potrebe stanovalec na dotičnem področju.

K. M.

S seje Okrajnega ljudskega odbora v Kranju

Trgovina nenehno napreduje

Porast prometa zahteva hitrejše povečanje maloprodajnih zmogljivosti

Okrajni ljudski odbor Kranj je na torkovi skupni seji obeh zborov razpravljal o razvoju in problemih trgovine, oziroma blagovnega prometa. Mimo odborovnikov, so se seje udeležili tudi predstavniki nekaterih večjih trgovskih podjetij, okrajne trgovske zbornice ter državni sekretar za blagovni promet LRS Miran Košmelj.

Že dejstvo, da je bilo na dnevnem redu seje le vprašanje trgovine, kaže na pomembnost te gospodarske panoge na Gorenjskem in hkrati skrb ljudskih odborov za njen pravičen razvoj. Čeprav v ustvarjanju narodnega dohodka trgovina ne pomeni veliko, v celotnem gospodarstvu okraja ustvarja le 2,5 odstotka, je pa njena vloga izredno pomembna. Trgovina v našem sistemu ne sme biti akumulativna, ampak pomeni podaljšek procesa proizvodnje. Se pravi, da skrbi za to, da pride proizvodnja po čim krajši in cenejši poti do potrošnika, do trga. Zato zavzema trgovina na Gorenjskem pomembno mesto. Doselej se je razvijala v dve smeri, in sicer v zadovoljevanje potreb domačega prebivalstva in posredovanja izdelkov gorenjske industrije na druga tržišča. Spričo gospodarske razvosti in turističnega značaja pokrajine, je Gorenjska ve-

lik in zahteven potrošnik. Trgovina pa doslej ni šla vzporedno s tem razvojem, zlasti ne s porastom potreb jugoslovanske proizvodnje. Tako zaostajanje je lahko nevarno, ker bi bili sicer naporji proizvodnje zaman, če ne bi trgovina zmogla realizirati njenih dosežkov.

Kljub temu ne smemo zanikati uspehov in razvoja, ki ga je dosegla trgovina na Gorenjskem. Promet na drobno bo letos znašal (po dosedanjih ocenitvi) okoli 12.790 milijonov, ali 31 odstotkov več kot v letu 1957, še večji promet bo dosežen v trgovini na debelo. Porast je tolkšen, da zahteva hitrejše povečanje maloprodajnih zmogljivosti, še posebno zaradi zastoja v prejšnjih letih.

Letošnjo pomlad je imela trgovina 530 lokalov s skupno površino 15.520 kvadratnih metrov. Tekom leta je bilo odprtih 38 novih in 16 lokalov adaptiranih. S tem je bilo pridobljeno nekaj nad 3.000 kvadratnih metrov prodajnega prostora. Tudi v pogledu kadra je bil dosežen napredek. Število vajencev se je od povprečja 57 pred letom 1958, zvišalo lani na 129, letos pa je bilo sprejetih 110 vajencev. Žal je razmerje med moško in žensko

mladino sila neugodno. V razpravi so poudarili, da bo treba vprašanju kadra posvetiti tudi v bodoče vso skrb. Sedanji kvalifikacijski sestav je ugoden. Prav pa bi bilo, da bi se trgovina bolj posluževala tudi priučenih delavcev, ker bi na ta način razbremenili, raznih drobnih in težaških del, kvalificirane kadre v trgovini.

Ce govorimo o razvosti (Nadaljevanje na 3. strani)

10. plenum Zveznega odbora SZDL Jugoslavije

Kongres Socialistične zveze bo aprila 1960

Na dnevnem redu bo med drugim referat tovariša Josipa Broza-Tita o nalogah Socialistične zveze v boju za nadaljnji razvoj socializma v Jugoslaviji - Delegates bodo volile občinske konference SZDL, in sicer na vsakih 5000 članov po enega

Pod vodstvom predsednika Socialistične zveze Josipa Broza-Tita je bil v torek, 15. decembra v Beogradu 10. plenum Zveznega odbora SZDLJ. Na predlog predsednika Tita je plenum obravnaval pereča organizacijsko-politična vprašanja in naloge Socialistične zveze, nadalje sodelovanje Socialistične zveze z delavskimi in drugimi naprednimi gibanji na svetu (referat je podal Veljko Vlahović) in sklicanje V. kongresa Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije.

Ob zaključku plenuma je bilo sklenjeno, da bo kongres SZDL v drugi polovici aprila 1960 v Beogradu z naslednjim dnevnim redom: poročilo Zveznega odbora SZDLJ, poročilo nadzornega odbora, naloge Socialistične zveze v boju za nadaljnji razvoj socializma - referat tovariša Josipa Broza-Tita, spremembe in dopolnitve statuta SZDLJ, volitev zveznega in nadzornega odbora SZDLJ in razno.

V imenu predsedstva je Krsto Popivoda predlagal novi pravilnik o volitvi delegatov za kongres. Po tem predlogu, ki ga je plenum soglasno sprejel, bo na vsakih 5.000 članov SZDLJ izvoljen po en delegat. Delegates bodo volile občinske konference SZDL. Glavni odbori republik bodo po številu članov določili, koliko delegatov bodo volili v posameznem okraju oziroma občini, pri čemer naj računajo, da bo vsaka občina zastopana najmanj z enim delegatom. Navodilo o volitvi delegatov in določanju delegatov družbenih organizacij - kolektivnih članov SZDLJ bo izdalo predsedstvo zveznega odbora SZDLJ.

Prvi je imel na 10. plenumu referat Hasan Brkić. Med drugim je poudaril, da sta družbeno samoupravljanje in pravilno usmerjena politika gospodarskega razvoja temelji, da se socialistične sile pri nas tako razmahnejo v vseh področjih družbenega življenja, da se uveljavijo individualna in kolektivna inicijativa, kakršne doslej ni dosegel noben družbeni red. V teh novih

viš okoliščinah razširila področje svojega političnega in družbenega delovanja, kar je vplivalo na vsebino in metodo njenega dela. Danes ni tako rekoč nobenega važnejšega problema, ki ga narekuje tekoče življenje in neposredna aktivnost množic, o katerem ne bi razpravljali v organizacijah in vodilnih organih Socialistične zveze. Sestanki organizacij Socialistične zveze pa ostajajo zbirališče pozitivnih predlogov kritičnih pregledov in iniciativ državljanov. Socialistična zveza je razvila posebno široko dejavnost v začenjanju in organiziranju prostovoljnih akcij v okviru komun, in sicer pri graditvi cest, šol, kulturnih ustanov, ustanov za otroke itd.

(Nadaljevanje na 2. strani)

OB ZAKLJUČKU PROSLAV 40-LETNICE KPJ V LJUBLJANI

V Ljubljani pripravljajo svečano akademijo v počastitev 40-letnice KPJ in SKOJ. Ta prireditve, ki bo za zaključek številnih letošnjih proslav, bo v veliki dvorani Gospodarskega razstavišča v Ljubljani. V kulturnem delu programa bo med drugimi nastopalo nad 300 članov »Svobode« iz Velenja.

Za 16,8 odstotka večji osebni dohodki

Kranj, 17. decembra

Na prvi seji novoizvoljenega Sveta za delo Okrajnega ljudskega odbora Kranj, ki bo jutri, 18. decembra, bodo razpravljali o gibanju osebnih dohodkov in o politiki plač v industriji v prvih devetih mesecih letos.

Zavod za izobrazbo kadrov in poučevanje organizacije dela Kranj je ugotovil, da so osebni dohodki letos znatno porasli. Medtem ko so bili povprečni osebni dohodki v industriji na enega zaposlenega lani 16.281 dinarjev, so se v letošnjih prvih devetih mesecih povišali na 19.014 dinarjev. To pomeni povečanje za 16,8 odstotka oziroma za 2.733 dinarjev.

Ob takem povečanju osebnih prejemkov pa nastaja vrsta vprašanj. Povečanje osebnih dohodkov namreč prehitava dvig proizvodnje. Statistični podatki nam kažejo, da je na primer bruto proizvod v industriji v letošnjih prvih devetih mesecih v primerjavi s istim obdobjem lani porasel za 12,3 odstotka, proizvodnja na zaposlenega pa le za 5,1 odstotka.

Zanimiva je tudi ugotovitev, da gibanje osebnih prejemkov

kot tudi gibanje produktivnosti zelo varirata v posameznih večjih gospodarske dejavnosti pa tudi znotraj nekaterih podjetij. Največji porast osebnih dohodkov je letos zabeležilo elektrogospodarstvo (za 36,8 %), sledi črna metalurgija (30,9 %), dalje grafična (20,2 %), kemična (13,7 %) in gumarska industrija (5,6 %) ter elektroindustrija (1,7 odstotka). Hkrati pa imamo vrsto dejavnosti (živilska, kovinska, papirna, čevljarska, usnjarska, lesna in tekstilna industrija in industrija gradbenega materiala), ki znatno zaostajajo pri dviganju osebnih prejemkov.

O teh problemih bodo razpravljali jutri na seji Sveta za delo OLO. Člani sveta menijo, da bi moral tako Okrajni kot tudi občinski ljudski odbori in posamezne gospodarske organizacije načrtno spremljati in proučevati gibanje osebnih dohodkov, produktivnost dela, nov način nagrajevanja in njegov odraz v življenjskem standardu ljudi v proizvodnji. Zato pripravljajo Svet konkretne sklepe in priporočila, ki jih bodo sprejeli na jutrišnji seji.

-1. o.

Razgovor s sekretarjem Občinskega komiteja ZK Andrejem Levičnikom ob občinskem prazniku komune Škofja Loka

Novi gospodarski objekti

Škofjeloška občina že več let 18. decembra praznuje svoj občinski praznik kot spomin na 18. december 1941, ko so fantje iz Škofje Loke začeli množično odhajati v partizane. To je bilo ob uspehi akciji za osvoboditev zapornikov iz škofjeloških zaporov.

Ob letošnjem občinskem prazniku smo sekretarja Občinskega komiteja ZK Škofja Loka tovariša Andreja Levičnika naprosili, naj nam pove nekaj o gospodarstvu v občini v letoš-

njem letu, predvsem o novih investicijah v gospodarstvo in v objekte družbenega standarda.

»Poudarek smo dali letos predvsem gradnji objektov družbenega standarda,« je poudaril tovariš Levičnik, »vendar pri tem nismo zanemarili tudi gospodarskih investicij. V tem letu je predvsem v Poljanski dolini zrastle precej novih gospodarskih objektov. V Poljanah so odprli nova obrata Motorja in Planike. V Gorenji va-

si bo Tiskanina Kranj odprla obrat tkalnice, kamor bo preselila stare stroje. V Sovodnju je pričelo obratovati novo podjetje Termopol za izdelke iz plastične mase, v Gorenji vasi pa podjetje za izdelavo cevi za električne instalacije iz umetne mase. V Luki je bilo te dni odprto skladišče veletrgovine Loka na Trati, dalje dela za nov obrat Motorja na Trati, svoje obrate in strojni park je moderniziralo podjetje Odeja, zgradili smo novo poslopje Ko-

munalne banke, Kmetijstvo posestvo bo letos končalo z gradnjo hlevov za 200 glav živine, zadržna ekonomija Poljane pa z gradnjo hleva za 100 glav živine.

Od objektov družbenega standarda omenimo na prvem mestu stanovanja, ki smo jih zgradili okoli 100, 105 pa jih bomo končali v prihodnjem letu. Pred kratkim je bila odprta tudi nova moderna kinematografska dvorana. Razen tega smo letos uredili cesto Škofja Loka-Gorenja vas in Kranj-Skofja Loka.

»To je samo del uspehov v letošnjem letu,« je na koncu rekel tovariš sekretar, »ki kažejo, da je bilo letošnje gospodarsko življenje zelo pestro, s tem v zvezi pa tudi gospodarski napredek občine. V takem vzdušju bo potekalo tudi vse praznovanje občinskega praznika.«

Kam v nedeljo?

KRANJ:

Ob 8. uri bo v avli »Simona Jenka« v Kranju pionijsko gorenjsko namiznoteniško prvenstvo.

V prostorih OLO Kranj bo redna letna skupščina Gorenjske simučarske podzveze.

Istega dne popoldne bo ob 16. uri v Prešernovem gledališču premiera pravljicne igre v 4 dejanjih Pavla Golja: Jurček.

ŠKOFJA LOKA:

V soboto 19. decembra bo ob 20. uri v TVD Partizan ljudsko rajanje.

V nedeljo 20. decembra bo ob 10. uri pred gasilskim domom Gostje občinske spominske plošče padlim borcem NOB.

Ob istem času bo v kulturnem domu v Poljanah slavnostna seja krajevnega odbora Poljane ob 11. uri pa v združenem domu v Poljanah otvoritev obrata Planike.

Ob 15. uri bo v osnovni šoli Gabrč slavnostna akademija. Kulturni program bo izvajal pevski zbor DPD Svoboda Škofja Loka.

V kulturnem domu v Poljanah pa bo ob istem času prireditve mladinske organizacije Poljane »Spoznavajmo svet in domovino«.

GORENJA VAS:

V nedeljo 20. decembra bo ob 17. uri v TVD Partizan slavnostna akademija pevskega zbora DPD Svoboda iz Škofje Loke.

RADOVLJICA:

V soboto, 19. decembra prireditve Svoboda Jesenice članom seminarja Svoboda in prosvetnih društev okraja Kranj, kulturno umetniški večer.

JESENICE:

V soboto, 19. decembra bo v Domu Partizana kulturni spored z razvitjem prapora terenskega odbora SZDL Plavž.

Istega dne bo ob 20. uri drama v treh dejanjih L. Lahole: Madeži na soncu.

OBISK GOSTA IZ SLONOKOŠČENE OBALE

V ponedeljek, 14. decembra se je mudil na Gorenjskem Assi Camille, predsednik Komiteja narodne osvoboditve Slonokoščne obale — francoske kolonije v Afriki. V Jugoslaviji se nahaja kot gost Glavnega odbora SZDL Jugoslavije. Na Gorenjskem je obiskal Bled, nato pa se je v Kranju razgovarjal s predsednikom OLO Vinkom Hafnerjem o gospodarskem in družbenem razvoju okraja.

Nato si je ogledal še tovarno Iskra, Tekstilno šolo in Osnovno šolo »Lucijana Seljaka« v Stražišču.

LJUDJE IN DOGODKI

ZAHODNE TEŽAVE

Te dni je postal Pariz prizorišče važnih političnih in vojaških sestankov na katerih skušajo zahodne države uravnati medsebojne neukladnosti in hkrati izbrati skupno pot za bližnji sestanek na najvišji ravni.

V torek se je sestal svet zunanjih ministrov Atlantske zveze. Za 19. december je sklicana konferenca šefov vlad zahodnih velikih sil. Eisenhower je do tega dne moral opraviti dolgo pot po Aziji in severni Afriki ter po nekaterih evropskih deželah da bi posamezne vlade pridobili za ameriško politiko in njene načrte v bližnji prihodnosti.

Zahodni časopisi niti ne skrivajo velikih težav in nasprotij ki so se prav vsedanjem obdobju topitve ledu hladne vojne pojavila v Atlantski zvezi. Stanje v tej zvezi močno spominja na voz z večprežnimi konji, kjer vsak vleče na svojo stran.

Ena izmed prvih značilnosti je vedno glasnejša zahteva posameznih članic Atlantske zveze po večji samostojnosti in enakopravnosti.

V prostorih stanovanske uprave pri Občinskem ljudskem odboru v Kranju je te dni zelo živo. Ob dolgi mizi pregledujejo kupe papirjev. Tu je sedež štaba za popis stanovani. Delo traja že dober teden. Okoli 60 popisovalcev, razvrčenih po popisnih okoliših, te dni hodi od hiše do hiše in »zbira« točke. Hkrati imajo polne roke dela tudi kontrolorji, ki pregledujejo pravilnost ocenjevanja, svetujejo popisovalcem in pojasnjujejo sporna vprašanja.

Na občinskem štabu v Kranju so nam povedali, da vse to delo v redu poteka, zato ni pričakovati ovir, ki bi lahko bistveno zavrele popis stanovani do določenega roka. Menijo, da bo delo končano čez dober teden.

V sobo prinašajo kupe popisnih listov. Tu jih pregledujejo, registrirajo in vstavljajo v mape. Začudilo nas je, da je mesto, kjer naj bi stanovanci vpisovali na popisne lističe svoje pripombe, skoraj povsod prazno. Celo v nekaterih primerih, kjer bi stanovanci imeli pomembne in opravičljive pripombe, tega niso storili. Te pravice se stanovanci vse premalo poslužujejo. Morda je temu krivica tudi bitrica pri popisovanju in morda tudi dejstvo, da popisovalci ljudi na to pravico vse premalo pozarjajo.

Pri svojem delu naletijo popisovalci pogosto na najrazličnejše umestne in neumestne pripombe in opazke stanovancev. Nekatere hude krivi je povzročila ocenitev skoraj enakih stanovanj z različnim številom točk v stanovanskih blokih na Zlatem polju in pri Novem domu. Kontrolorji so zato znova pregledali stanovanja in v

sporazumu s stanovanci oskdladi razlike na osnovi splošnih določil.

Marsikje, pravijo popisovalci, povzroča nezadovoljstvo med ljudmi tudi nejasnost pri izračunavanju najemnine. Vrednost točke (katere določitev prepušča zakon občinskemu ljudskemu odboru v razponu od 420 do 460 dinarjev) tudi v Kranju še ni določena. ObLO pripravljajo v ta namen okoli 30 novih odlokov. Po nekaterih predlogih bo vrednost točke 450 dinarjev. Ker so se govorice o tem že precej razširile, ljudje ponekod vsako točko računajo kot 450 dinarjev pri mesečni najemni, kar pa je napačno. Končni izračun

nove najemnine je precej drugačen. Nekdo je na primer naredil nepravilen zaključek, da bo najemna za njegovo stanovanje za 450 dinarjev višja od najemnine za sosedovo stanovanje, ker je pri ocenjevanju dobil točko več. Toda pri tistem številu točk (71) je pomenila razlika ene točke v izračunani najemni samo 26 dinarjev mesečno.

Zaradi takih in podobnih nejasnosti o bodoči najemni in o vrednosti točke so se stanovanci marsikje trudili, da bi zmanjšali število točk pri popisovanju njihovega stanovanja in se po nepotrebnem vznemirjali. K. M.

PRIPRAVE ZA NOVOLETO JELKO V RADOVLJSKI OBČINI ...

Društvo prijateljev mladine občine Radovljica pripravlja skupno s starešinskimi sveti po osemletkah kolektivno obdaritev vseh šoloobveznih otrok. Prav tako bodo podjetja prispevala denarna sredstva za nabavo orodij in rekvizitov za pionijske zadrage po osemletkah. Društvo pripravlja za predšolske otroke pogostitev v lutkovno igrice in prihodom Dedka Mraza. V Grajskem dvoru bodo organizirali družabno prireditve z javno radijsko oddajo »Pokaži, kaj znaš« in prihodom Dedka Mraza. Za zunanje obeležje prihoda Dedka Mraza bodo gostinska in trgovska podjetja Radovljice pripravila pravilčno mesto okoli Grajskega dvora. Tu bo tudi pionijski sejem z razprodajo blaga. Pionijski odredi po osemletkah pa bodo pripravili Novoletno jelko vsak v svojem razredu. Višji razredi pa pripravljajo za mlajše zabave.

...IN V KRANJU

V nedeljo, 20. decembra ob 16. uri bodo kranjski pionirji in cicibani že lahko prisostvovali prvi prireditvi v okviru bogate sporeda, ki je predviden za letošnje praznovanje Novoletne jelke. Dramska skupina Svoboda Kranj je pripravila pravilčno igrice Pavla Golja »Jurček«. Premiera bo v Prešernovem gledališču.

ZADNJI ŠPORTNI REZULTATI

Na dvodnevem telovadnem dvoboju med izbranimi vrstama SZ in Zahodne Nemčije so zmagali Nemci s 562:556,2 točk. — Dvakratni šahovski prvak ZDA Bobby Fischer je odgovoril sodelovanju na letošnjem ameriškem šampionatu, ki se je začel 13. decembra. — Pred dnevi je bil vendarle dosežen sporazum za določitev datuma za tekmo Španija : SZ v četrtfinalu za pokal evropskih prvakov. Tekma bo 29. maja 1960 v Moskvi. — V meddržavnih hokejskih tekmah je Švica najprej premagala Italijo 4:3. V drugi tekmi pa je utrpela visok poraz — 3:6.

(Nadaljevanje s 1. strani)

Razpredna politična dejavnost se je še bolj okrepila pred VII. kongresom Zveze komunistov. Njegovi sklepi, klasični Program Zveze komunistov, ki je bil sprejet kot lista socialističnega samoupravljanja, so še bolj pripomogli k še odločnejši pritegnitvi socialističnih sil v vsakdanji boj za razvijanje socialističnih demokratičnih odnosov v vseh organih upravljanja, za doseg čimhitrejšega gospodarskega razvoja dežele.

Ko je tovariš Hasan Brkić govoril o negativnih pojavih v objektivnih okoliščinah je dejal, da bistvena slabost, ki se kaže danes v delu nekaterih organizacij, ni v nezadostni aktivnosti, temveč v enostranosti te aktivnosti in v zanemarjanju političnih nalog, ki jih narekuje vsakdanje življenje. Zato bo bližnji kongres v celoti proučil izkušnje in naloge Socialistične zveze in je zato v razpravah koristno načeti tista vprašanja, o katerih bodo še šle razprave v pripravah na kongres. Ko je govoril o tesnejšem povezovanju ljudi v komuni, je dejal, da na doseženi stopnji razvoja dva razloga posebej aktualizirata omenjene probleme. Zboljšanje družbenega standarda ustvarja širše področje družbeno-političnega pobud in aktivnosti državljanov, na drugi strani pa dobivajo v razvoju komun s povečanjem osebnega dohodka državljanov čedalje pomembnejšo vlogo nove oblike družbenega samoupravljanja, v katerih začnejo državljanji urejati s svojo neposredno aktivnostjo in pobudo posamezna vprašanja v okviru ožjih naselij.

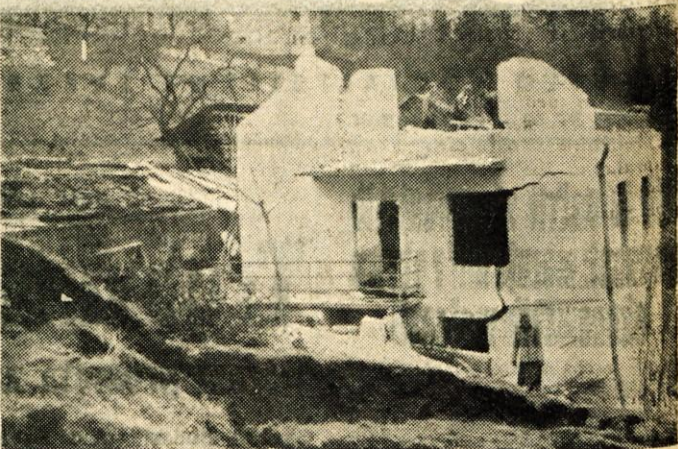
Bližnji kongres Socialistične zveze bo bržkone prikazal v novi luči odnos Socialistične zveze in drugih družbenih organizacij, kar bo pripomoglo, da se bo proces graditve organizacijske strukture Socialistične zveze pospešil in še bolj prilagodil spremenjenim razmeram in odnosom, kakor tudi stopnji aktivnosti in različnosti interesov državljanov. Nadalje je poudaril, da je za uspešno izpolnjevanje odgovornih družbeno-političnih nalog, ki čakajo organizacijo Socialistične zveze, posebnega pomena čim širše sodelovanje delavcev, ki so si pridobili bogate izkušnje v vodenju proizvodnje, in ki se kot vodilna sila družbe z zdravim smislom za

Zemeljski plaz v Trziču se je umiril

TRZIČ, 17. DECEMBRA.

Zemeljski plaz, ki je začel drsiti proti strugi Blistrice 9. decembra, se je v glavnem umiril. Plaz polzi v spodnjem delu le še 2 do 3 cm na uro, medtem ko v zgornjem delu ni več opaziti premikanja.

Vsa dela na plazu je že prevzel podjetje »Projekt« iz Kranja. V sklad za ponesrečene družine so prispevali številni delovni kolektivi iz trziške občine in iz vse Slovenije. Bombažna predilnica in tkalnica Trzič, Iskra in Sava Kranj.

Druga hiša (št. 16) — žrtev zemeljskega plazu v Trziču

Plaz je povzročil naslednjo škodo: Rudnik Trbovlje; Kanižarica in do: porušil je apnenico, cesto II. Velenje so bili med prvimi. Prireda Pristava—Trzič v dolžini 60 metrov, štiristanovanjsko Debečevovo hišo, enostanovanjsko hišo Jontesa in hišo, ki so jo šele začeli graditi. Porušil je vozno pot med Sp. in Zg. Presko. Na dveh mestih je pretrgal nizko napetostno omrežje, na enem mestu pa kablo iz visoko napetostjo. Pretrgal je tudi vodovod in so ostali v Zg. Preski, delu Pristave in v garnizonu JLA v Križah brez pitne vode. Tovarna »Peko« je utrpela škodo zaradi tega, ker so preko njenega vrta izkopali zastlano strugo, porušili so steno opornega zidu in kleti, skozi katere sedaj teče voda. Zda bodo strokovne komisije natančno pregledale teren. V spodnjem delu plazu vrtajo tri vrtnice, da bodo prišli do trdne podlage, po kateri plaz drsi. Geodetski zavod iz Ljubljane bo natančno izmeril ves plazljivi del. Vodo v korenku plazu bodo še bolje zajezili, na čelu plazu pa sproti odstranjevali material, ki bo preveč pritiskal v strugo. V izpraznjene hiše se ljudje še ne bodo smeli vseliti. Nove bloke, ki jih gradijo, bodo čimprej končali in začeli graditi novo 20-stanovanjsko hišo, tako, da bodo izseljeni pionirji po šolah.

E. V.

Pomoč kolektivov

Občinski sindikalni svet v Kranju je pred dnevi sklical posebno posvetovalno predsednikov sindikalnih podružnic o organizaciji pomoči družinam v Trziču, ki so ob nedavni nesreči ostale brez svojih domov. Dogovorili so se, da bodo zbirali prostovoljne prispevke pri članih sindikata. V nekaterih delovnih kolektivih kranjske občine so se odločili, da bodo v ta namen delali prostovoljno, nekaj ur v nedeljo dopoldne. — Prav tako so začeli z zbiranjem prostovoljnih prispevkov tudi v drugih občinah kranj. okraja.

Iz Trboja so bili prvi, ki so takoj po nesreči, že v ponedeljek, 14. decembra zbrali 25.040 din. Svoj skromni delež so prispevali prizadetim v Trziču tudi družine čimprej dobile stanovanja.

-I. c.

novi letovaž vseh problemov, ki jih narekuje vsakdanje življenje v komuni.

Prav tako se je okrepilo sodelovanje mladine v organih družbenega upravljanja v zadrugah, šolah, organih komun itd. V Sloveniji n. pr. dela vsak deveti član Ljudske mladine v kakem samoupravnem organu. O vseh teh vprašanjih bodo na široko razpravljali v pripravah na kongres, pa tudi na kongresu samem, ki bo sprejel nov statut. Ko je tovariš Hasan Brkić govoril o izobraževanju naših ljudi, je pri tem poudaril, da so ukrepi za reformo šolstva, prizadevanja, da se funkcija sistema izobraževanja v naši družbi, globokih in naglih socialnih in gospodarskih preobrazb celotno spozna in adekvatno ureja, zavzeli pravilno smer in dobili široko podporo.

V nadaljevanju svojega govora je poudaril, da čakajo posebno velike naloge organizacije Socialistične zveze na vasi v zvezi s pripravami za splošno ljudsko svetovno in z izvajanjem drugih ukrepov v kmetijstvu. Socialistične kmetijske organizacije — kmetijska posestva, zadrugne ekonomije in zadrugne se bodo v proizvodnem sodelovanju z individualnimi proizvajalci znašle pred veliko preizkušnjo v uspešnem širšem organiziranju moderne živinoreje, ki naj bi se povečala za 21 odstotkov v primerjavi z letošnjim letom.

Gospodarske organizacije se bodo naglo lotile izdelave zaključnih računov in sprejemanja končnih sklepov o razdelitvi čistega dohodka. Zaključni račun in sklepi o delitvi so eden izmed najbolj odgovornih poslov organov samoupravljanja, ker pomenijo bilanco letnega poslovanja in preverjajo pravilnost politike med letom, obenem pa se sprejemajo sklepi, ki so pomembni tudi za nadaljnje poslovanje gospodarske organizacije.

V zaključku svojega govora je tovariš Hasan Brkić dejal, da smo pred kongresom SZDL Jugoslavije. Ta bo sumiral bogate izkušnje v razvoju socialistične demokracije, ki postaja čedalje bolj predmet živahnega zanimanja vseh progresivnih sil na svetu. Kongres bo v času, ko se zaključuje eno razdobje uspešnega in naglega razvoja, ki je potrdil pravilnost osnovnih komunistov in Socialistične zveze. Uspehi odpirajo perspektivo na-

dalnega razvoja Socialistične Jugoslavije. Priprave na kongres bodo še bolj spodbudile socialistične sile, da bi uspešno izpolnile smelo postavljene naloge v prihodnjem letu.

Ob koncu plenuma so izvolili tudi komisijo, ki bo predlagala V. kongresu spremembe in dopolnitve statuta SZDLJ.

Na 10. plenumu Zveznega odbora SZDLJ, ki je bil zaključen v torek, 15. decembra zvečer, je poudaril tovariš Veljko Vlahović rešitev o sodelovanju Socialistične zveze z delavskimi in drugimi naprednimi gibanji po svetu. Med drugim je dejal: »Kar zadeva razvoje sodelovanja med SZDLJ ter socialističnimi in socialdemokratskimi strankami v letošnjem letu smo lahko zabeležili nekatere značilne pojave. Zveza komunistov in Socialistična zveza delovnega ljudstva Jugoslavije že dolga leta stoji na stališču, da je treba delati za razvijanje najrazličnejših stikov in oblik sodelovanja med strankami in gibanji delavskega razreda, ne glede na ideološke razlike s pogojem, da je to sodelovanje enakopravno, brez slehernih poskusov vmešavanja v notranje zadeve posameznih strank.«

V razpravi na 10. plenumu zveznega odbora SZDLJ je govoril tudi generalni sekretar SZDL Jugoslavije Edvard Kardelj. Med drugim je dejal: »Da je treba osnovno organizacijo SZDLJ kot celoto čimprej usmeriti k stanovanjski skupnosti, h komuni. Mislim, da bi morali proučiti vprašanja, ali ne bi bilo načelno potrebno osnovno organizacijo Socialistične zveze organizacijsko prilagoditi teritorialnemu okviru stanovanjske skupnosti. Na ta način se organizacije SZDL lahko močnejše povezujejo tudi s splošno družbeno problematiko in s potrebami skupnosti, boje bi lahko spoznavale te probleme in jih boljše tolmačile.«

Vlogo o stanovanjskih skupnostih na vasi, morajo opravljati krajevni odbori. Zato niso in ne bi smeli biti organi oblasti, pač pa imajo po zakonu enake funkcije kakor stanovanjske skupnosti. Vsekakor pa bi bilo potrebno poskrbeti, da se področje krajevnega odbora sklada z vasio ali skupino majhnih vasi, tako da bi bila ta organizacija čim bližja prebivalstvu.«

Iskraj CP »Gorenjski tisk«
— Urejuje uredniški odbor
— Direktor S. Benak
— Odgovorni urednik Vojko Novak — Tel. uredništva 478
— Uprava 397 — Tehnični račun pri Komunalni banki v Kranju 607-70-125 — Iskraj ob ponedeljkem in petek — Letna naročnina 600 dinarjev, mesečna 50 din

Zvone Kos

PRED OBČINSKO KONFERENCO SZDL V KRANJU TRI STVARI

Občinski odbor SZDL v Kranju se je vzporedno z analizami pravkar končanih volitev začel pripravljati na občinsko konferenco Socialistične zveze delovnega ljudstva, ki bo konec januarja ali v začetku februarja. Kot so že sklenili, bodo na konferenci razpravljali o treh glavnih vprašanjih. To so: problem razvoja kmetijstva in preskrbe industrijskih središč z živili oziroma kmetijskimi pridelki; zatem zadeve okrog organizacijskih in ideoloških oblik dela in vzgoje ter tretje: o družbenem upravljanju. Konferenca bo o teh vprašanjih razpravljala v komisijah. V ta namen so že imenovali pripravljalne odbore, ki imajo nalogo do polovice januarja zbrati potrebne podatke in sestaviti poročilo.

Pripravljalni odbor, katerega naloga je, da obdela kmetijstvo in preskrbo, mora izluščiti tri osnovne naloge: možnost povečanja proizvodnje in preskrbe z mlekom, mesom in zelenjavo. Komisija o družbenem upravljanju se bo predvsem posvetila obravnavanju stanovanjskih oziroma krajevnih skupnosti, hišnim svetom, krajevnim odborom in potrošniškim svetom.

V glavnem poročilu pa bo zajeta dejavnost Sindikatov, Zveze borcev, Rdečega križa, Svobod. mladinskih organizacij in drugih. Prav tako bo glavno poročilo podalo ekonomski razvoj in najvažnejše aktualne probleme občine.

-I. c.

Komunalna dejavnost v občini Kranj

V občini Kranj so bili te dni, od 15. do 17. decembra, zaključeni zbori volivcev. Na njih so obravnavali predvsem tri stvari: izvajanje komunalnih del in še posebej investicije družbenega standarda v letošnjem letu, dalje nove stanovanjske najemnine ter volitve občinjskih odborov.

O letošnji komunalni dejavnosti je občinski ljudski odbor pripravil obširno poročilo. Doseženi so bili pomembni uspehi. Poročilo posebej poudarja, da so poleg sredstev, ki jih je dala družba za stanovanjsko gradnjo, v ta namen prispevale gospodarske organizacije še dodatno 160 milijonov dinarjev. Prav ta sredstva so omogočila, da so končali gradnjo Zdravstvenega doma, pred dokončano izgradnjo pa je tudi Sindikatski dom v Kranju. Za sestavo dokončnega predloga gradbene

dejavnosti v prihodnjem letu, je bila izvedena posebna anketa v sindikalnih organizacijah. Prav tako po so volivci izrekli svoje mnenje oziroma podali pripombe k prioritetti gradnje posameznih objektov.

Največ govora je bilo, kar je razumljivo, o novih stanovanjskih najemninah. O tem so veliko govorili volivci terena na Rupi, ki je bil v tork zvečer. Prav tako so razpravljali o stanovanjskih najemninah na zboru volivcev na Primskovem, na Hujah, v Struževem in drugod. Volivci so pri tem poudarjali neenake kriterije popisovalnih komisij, ki so ponekod enaka stanovanja različno ocenile. V primerih, kjer je bilo to potrebno, so predstavniki občine na novo pregledali sporne ocenitve in jih vskladili s splošnimi določili oziroma kriteriji.

-I. c.

Od zborovanj in volitev k novemu delu

Pomoč mladim zadružnikom

Pred novim odborom SZDL Visoko

Tudi na Visokem kot drugod v naših vaseh, so v pravkar končani predvolilni dejavnosti veliko govorili o dosežanjih, še več pa o prihodnjem delu. Člani SZDL so na raznih sestankih, še posebno pa na občnem zboru, precej govorili o tem, kaj bi bilo treba narediti v prihodnjih mesecih.

Na Visokem so se domenili, da bodo najprvo pripravili Novoletno jelko. Skupno z drugimi organizacijami so sklenili pričarati nekaj lepih uric za njihove najmlajše. Prireditve bodo organizirali v tamkajšnji dvorani. Seveda bodo za to priložnost povabili tudi Dedka Mraza, ki bo otroke primerno obdaril. Kot posebno nalogo, o kateri prej ni bilo slišati na občnih zbora SZDL, je bila tudi ta, da so občani množično izrazili željo, naj novi odbor organizira skupni ogled naših industrijskih podjetij. Veliko med njimi jih je zaposlenih v kranjskih tovarnah, drugi pa vsak dan slišijo o življenju in delu znotraj tovarniških zidov, a še nikdar niso imeli prilike videti, kako tovarna znotraj izgleda. Odločili so se, da naj bi ob prvi priložnosti organizirano odšli v Tiskanino ali Iskro.

Članji so na občnem zboru posebej poudarili in zahtevali, da naj novi odbor uredi vprašanje pomo-

či tamkajšnjemu aktivu mladih zadružnikov. Pri tem so gojili neizvedeno in že začeto akcijo. Gre namreč za zemljišče, ki je potrebno mladim zadružnikom pri njihovih delih. Tega se je sicer organizacija SZDL že nedavno lotila. Pozvali so kmete, da pomagajo mladim zadružnikom, da jim odstopijo del zemljišča in podobno. Kmetje so delo mladih zadružnikov zelo podprli. Kar čudno se sliši, in vendar je res, brezplačno so odstopili skupno 10 hektarov obdelovalne zemlje. Franc Podpeskar je dal vso zemljo — 2 hektara. Ljudmila Sajevec je odstopila prav tako vso zemljo z gospodarskim poslopjem vred. Isto je storila tudi Ana Jerina, Joško Zolar in drugi. Na ta način so vaščani zbrali 10 hektarov zemlje.

Kljub temu razumevanju posameznikov, članov SZDL, pa organizacija ni uspešno privedla akcije do kraja. Zemljo bi bilo treba zamenjati, urediti, tako da bi imela mladina zemljišče v eni parceli. No, pri tem se je vse ustavilo. Nekaj časa so upali, da bo vso zadevo spravila v prave tirnice kmetijska zadruga. Toda to še do danes ni urejeno.

Člani Socialistične zveze so novemu odboru naložili, da mora to nalogo rešiti. Sklenili so, da morajo mladi zadružniki čimprej začeti z delom, ker je to eden izmed načinov, da se izboljša kmetijska proizvodnja in da se na vasi čim hitreje uvede nov način sodobnega, naprednega obdelovanja zemlje.

-I. c.

Z zasedanja zadružnega sveta KZ Podnart

Gradili bomo nov zadružni dom

V nedeljo je bilo v Podnartu redno zasedanje zadružnega sveta KZ Podnart. Razpravljali so o delu v prvih treh tromesečjih, o pogodbeni proizvodnji, o gradnji novega zadružnega doma itd.

Predsednik UO je najprej poročal o delu in sklepih upravnega odbora po zadnjem zasedanju zadružnega sveta. Med drugim je povedal, da je morala zbiralnica mleka, ki je bila ustanovljena v začetku leta, začasnó prenehati s predelavo mleka, kar kmetje vsega posnetega mleka niso odkupili, zato ga zdaj prodajajo na Bled. Po novem letu bodo s posnemanjem mleka spet pričeli. Dalje je govoril o pogodbeni proizvodnji. Kompleksne pogodbe je doslej podpisalo šele 11 kmetov, ostali pa želijo delati v kooperaciji z zadrugo le z delom svojih površin, ker še vedno menijo, da ne bodo uspeli za toliko povečati proizvodnje, da bodo lahko krili nekoliko povišane stroške. Svet je bil mnenja, naj bi zadruga šla s posamezniki tudi v delno pogodbeno proizvodnjo, če se pogodbenik obveže, da bo med letom prodajal vse viške zadrugi. Dalje so govorili tudi o odkupu, ki je letos dosegel že 45 milijonov dinarjev, toliko kot lani v vsem letu. Ustvarili so že nad 2 milijona čistega dohodka.

Zadružni svet je tudi sklenil, da bodo pričeli z gradnjo novega za-

družnega doma, za kar že imajo 8 milijonov dinarjev. Svet je zadobil upravni odbor, naj pregleda že izdelane načrte in naj čimprej pripravi vse potrebno za začetek gradnje.

C. R.

Iz obrtnega podjetja „Kroj“ na Jesenicah

Solidno poslovanje - pogoj za uspeh

Pravzaprav je uradni naslov tega podjetja Krojaško-šiviljsko podjetje „Kroj“ Jesenice, ki ima sedaj že 4 poslovalnice, tri na Jesenicah in eno na Javorniku.

Na nedavni seji je del. svet razpravjal o načrtu za prihodnje leto in o tem, kako organizirati delo znotraj podjetja, da bi naredili kar največ, kajti naročil je vedno več. V zadnjih letih se je omenjeno podjetje uveljavilo na Jesenicah in ima vedno več pristašev. O tem priča tudi razvoj podjetja. Tako so lani imeli z vajenci zaposlenih 29 ljudi, letos pa jih imajo že 42. Pred kratkim so namreč odprli nov obrat na Jesenicah in se združili z obrtnim podjetjem „Modni salon“. Pretekli teden pa se je

obrat preselil v nekdanje gostinske prostore pri Kobalu, kjer so prostori večji in primernejši za delo.

Lani je podjetje opravilo za nekaj manj kot 7 milijonov din. uslug. Po planu, ki so ga sprejeli v ponedeljek na seji DS, pa bodo prihodnje leto povečali

promet na 11 milijonov. Čeprav se je podjetje še pred dobrim letom borilo za prostore, sedaj tega problema ni več, so pa drugi, ki pa niso nepremostljivi. To so: stanovanja za nove delavce, ki bi jih lahko zaposlili in povečali obseg uslug, težave z nakupom strojev in podobno. -k

1200 KILOGRAMOV ČOKOLADE DNEVNO IZ »GORENJSKE«

V »Gorenjski«, tovarni čokolade v Lescah, so že dosegli predvideno vrednost letošnje proizvodnje, medtem ko so letni plan po količini dosegli v teh dnevih. Plan kosmatnega dohodka so do konca novembra presegli za deset milijonov dinarjev. Hitrejšo izpolnjevanje finančnega plana gre predvsem na račun spremembe vrst in uvedbe novih artiklov, zlasti čokoladnih nadomestkov, tako imenovane mlečne tablice itd.

Največji promet so dosegli oktobra, ko so prodali za nekaj nad

24 milijonov dinarjev proizvodov. Letos bodo v »Gorenjski« proizvedli okoli 250.000 kilogramov čokolade in čokoladnih nadomestkov.

-k

STROKOVNI TEČAJ ZA NEKVALIFICIRANE DELAVCE

V tovarni vijakov Plamen v Kropi imajo že več tednov strokovni tečaj za nekvalificirane delavce. Predavatelji so domači strokovnjaki. Na zaključku tečaja bodo tečajniki polagali izpit in prejeli potrdilo za polkvalifikacijo, na podlagi katerih bodo delavci pozneje delali izpite za kvalificirane delavce.

Obiskali smo Tovarno „Odeja“ v Škofji Loki

Prihodnje leto že 350.000 m² prešitih odej

V senci dreves, med Gimnazijo, dijaškim domom in novo stavbo Komunalne banke, ima svoje prostore tovarna prešitih odej in tapetništvo »ODEJA« Škofja Loka. Ni to veliko podjetje — v njem je zaposlenih letos 69 ljudi, medtem ko jih je bilo še lani le 42 — vendar je znano po svojih kvalitetnih izdelkih in najrazličnejših tapetniških uslugah. »Lahko bi prodali še precej več prešitih odej, kot jih zdaj lahko izdelamo!« so nam povedali v podjetju. Zaradi izredno dobre realizacije so začeli razmišljati tudi že o razširitvi in rekon-

strukciji svojih obratov.

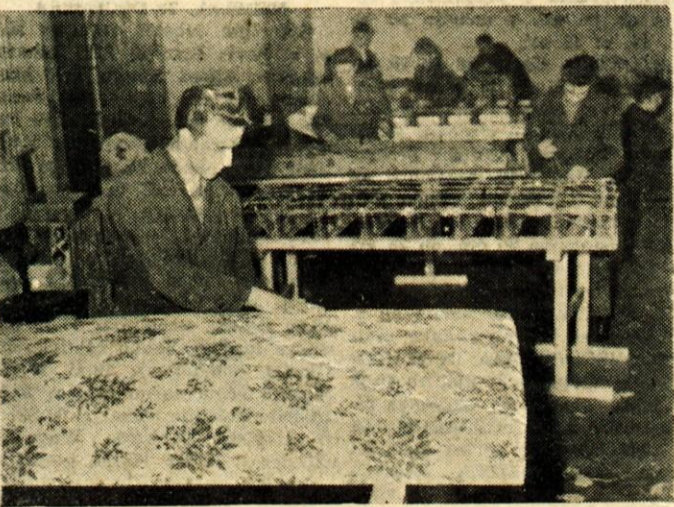
Podjetje je bilo ustanovljeno že pred vojno, leta 1937, kot obrtno uslužnostno podjetje. Takoj po osvoboditvi, leta 1945, ko je bilo nacionalizirano, je bilo v njem zaposlenih le 5 ljudi. Od tega leta do danes pa je škofjeloška »Odeja« napravila že lep korak naprej.

Podjetje »Odeja« izdeluje sedaj predvsem prešite odeje raznih velikosti v obratu tapetništva, ki ima značaj uslužnostnega obrtnega obrata, pa ponarčilu vse tapetniške izdelke (vzmetnice, kavče, fotelje itd.). Podjetje je v letu 1958 ustva-

rilo 145 milijonov 566 tisoč dinarjev bruto produkta, plan za letos pa so postavili v višini 162 milijonov dinarjev. Tega so do konca novembra presegli že za 2,2 %.

Za prihodnje leto

lastnih investicijskih sredstev so pri okrajni Komunalni banki dobili tudi 7.200.000 dinarjev kredita. Kupili so dva specialna polavtomatska prešivalna stroja nemške znamke »Mamut«, ki pa še ne obratujeta s polno kapaciteto. Letos do konca novembra so naredili že 171.700 kvadratnih metrov prešitih odej, medtem ko lani v vsem letu le 163.200 kvadratnih metrov. Za leto 1960 imajo planiranih že 350.000 kvadratnih metrov pre-

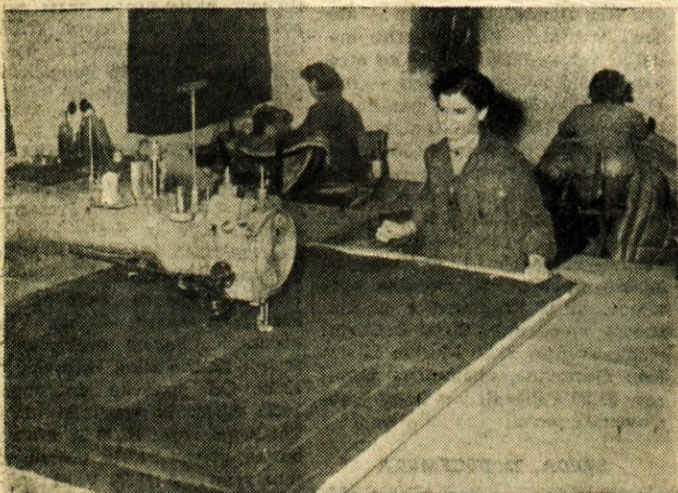
V tapetniški delavnici

(1960) pa predvidevajo, skupaj s tapetniško delavnico, za 350 milijonov dinarjev bruto produkta. Letos so v tapetniški delavnici v primerjavi z l. 1958 presegli proizvodnjo že za 100 odstotkov.

V podjetju »Odeja« so letos vložili že precej investicijskih sredstev v rekonstrukcijo predvsem strojnega parka. Razen

šitih odej. V tem letu nameravajo pričeti tudi z gradnjo novega montažnega skladišča, ker imajo zdaj težave predvsem s skladiščnimi prostori.

ODEJA, tovarna prešitih odej in tapetništvo Škofja Loka, pošilja vsem svojim poslovnim prijateljem in vsem delovnim ljudem ob Občinskem prazniku Škofje Loke iskrene čestitke.

Nov stroj za izdelavo prešitih odej »Mamut«

OBVEŠČEVALEC

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA
Zdravstveni dom Kranj, Gospo-
svetska 9, telefon 218, 595, naro-
čila za prevoz bolnikov telefon 04.

MALI OGLASI

Privatnikom ne objavljamo ma-
lih oglasov pred vplačilom. Cena
malih oglasov je: preklic 20, iz-
gubljenost 10, ostalo 12 din od be-
sede; naročniki imajo 50 odstotkov
popusta.

Telefonska številka naročniškega
in oglašnega oddelka je 397, ured-
ništva 475.

Iščem prazno ali opremljeno
sobo v Kranju ali okolici. Nudim
20.000 dinarjev nagrade. Ponudbe
oddati v oglašni oddelček 5275

Kupim enosobno stanovanje v
Kranju. Ponudbe z navedbo cene
pošljite v oglašni oddelček pod
»vseljivo« 5275

Ugodno prodam majhen 4-čeval-
ni radio super »Orion« za 10.000 din.
Naslov v oglašnem oddelku 5268

AMD Podnart obvešča interesen-
te, da izdajajo potrdila mopedi-
stom vsako soboto od 15. do 18.
ure na sedežu društva 5281

Trgovsko podjetje Knjlgarna »Si-
mon Jenko« v Kranju obvešča vse
cenjene odjemalce, da bo zaradi
LETNE INVENTURE trgovina za-
prta v času 4., 5. in 6. januarja
1960. Prosimo vse potrošnike, da
pravočasno pred inventuro krijejo
svoje potrebe 5282

Prodajam 130 kilogramov težkega
prašička. Naslov v oglašnem od-
delku 5283

Prodajam spalnico iz mehkega
lesa. Naslov v oglašnem odd. 5284

Prodajam prašiča za zakol. Naslov
v oglašnem odd. pod »Kranj« 5285

Prodajam žensko Rogovo športno
kolo. Kokrški breg 1, Kranj 5286

Prodajam spalnico iz trdega lesa
skoraj novo. Cena 43.000 din. Na-
slov v oglašnem oddelku 5287

Prodajam dele od 16-colskega gum-
i voza in diferenciala za »Opel«. —
C. Staneta Zagorja 48, Kranj 5288

Prodajam 1500 kilogramov slame.
Sp. Brnki 4, Cerklje 5289

Prodajam 3-tonski voz ali zame-
njam za 20-colskega. Bohinc, Praše
2, Kranj 5290

Prodajam motorno kolo »Triumph«
250 ccm ali zamenjam za rabljen
moped, po možnosti Simson. Ogled
pri Borisu Berniku, Zgornje Bitnje
49 5291

Prodajam moško kolo v zelo do-
brem stanju. Cena po dogovoru.
Brtoncelj, Godešič 30, Škofja Loka
5292

Prodajam 4 pitane prašiče in nekaj
gradbenega lesa. Naslov v oglaš-
nem oddelku 5293

Prodajam stanovanj, hišo primer-
no tudi za obrt. Ponudbe oddati v
oglašni odd. pod »Gotovina« 5294

Prodajam gramofon v kovčku, ci-
tre, violino in diatonično harmo-
niko. Naslov v oglaš. odd. 5295

Prodajam električni radiator. Na-
slov v oglašnem oddelku 5296

Prodajam prašiča, 40 kilogramov
težkega. Sp. Duplje 53 5297

Ugodno prodam tritonsko diato-
nično harmoniko za 20.000 din,
električni gramofon s 30 ploščami
za 15.000 din in rabljeno moško
kolo »Sport« za 12.000 din. Rajko
Čuk, Zgornje Duplje 29 5298

Prodajam moped ali zamenjam za
smrekove deske. Naslov v oglaš-
nem oddelku 5299

Prodajam dobro ohranjen klavir.
Naslov v oglašnem oddelku 5291

Prodajam prašiča 200 kilogramov
težkega. Dvorje 45, Cerklje 5292

Kupim veliko sanjsko knjigo. —
Ponudbe oddati pod »poštno leže-
če, Smlednik 80« 5293

Kupim kravo, visoko, brejo ali
po teletu. Naslov v oglašnem od-
delku 5294

Očala v zelenem etuiju sem iz-
gubil 15. decembra zjutraj. Pošteni
najditelj naj jih proti dobri na-
gradbi vrne na naslov v oglašnem
oddelku 5295

Kupim otroški tricikelj. Ponudbe
oddati v oglašni oddelček 5296

Zamenjam dvosobno stanovanje
za trosobno v Kranju. Informacije
dobite pri poklicnih gasilcih v
Kranju 5297

Dom onemoglih na Jesenicah
sprejme v službo RAČUNOVODJO.
Pogoj: ekonomska srednja šola
ali nje enakovredna šola s prak-
so. Prijave pošljite razpisni ko-
misiji Doma onemoglih Jesenice
5298

Avto-moto društvo Kranj razpi-
suje delovno mesto sekretarja, ve-
ščega vseh administrativnih poslov,
in mesto knjigovodja. Plača po do-
govoru. Pismene ponudbe pošljite
na naslov AMD Kranj, Koroška
cesta 4, Kranj 5299

Iščem žensko za varovanje otro-
ka v dopoldanskem času. Ponudbe
oddati v oglašni oddelček pod »do-
poldane« 5300

Upokojenci pozori! Zamenjam
enosobno stanovanje za dvosobno
na deželi ali v okolici Kranja. —
Dam nagrado. Naslov v oglašnem
oddelku 5301

Nudim brezplačno stanovanje de-
kletu. Ostalo po dogovoru. Naslov
v oglašnem oddelku 5301

Sprejem gospodinjstvo pomoč-
nico. Naslov v oglašnem odd. 5303

Dijak Tehniške šole po-
učuje nižješolce v matematiki v
popoldanskem času. Cesta na Klanc
43, Kranj 5304

Poučujem vse predmete za osem-
letko razen jezika. Ponudbe od-
dati v oglašni oddelček 5305

Preključem mesočno vozovnico
Senčur—Kranj. Angela Cuderman,
Senčur 290 5306

Opozarjam vsakogar, ki bi mojli
ženi Frančiški Murko zaupal ali
posodil karkoli, da nisem plačnik
zanjo. Mož Ignac Murko, Cesta na
Klanc 47, Kranj 5307

Izgubil sem zapestno uro iz
Ljubljanske ceste v Kuharjevo
ulico. Najditelja prosim, naj jo
proti nagradi vrne na Ljubljansko
c. 2, Kranj 5308

Ugodno prodam motorno kolo
»Beneli« 250 ccm. Naslov v oglaš-
nem oddelku 5309

Prodajam svinjo 9 tednov brejo.
Cerklje 57. 5310

Prodajam nov elektromotor AEG
8,5 KW. Naslov v oglašnem od-
delku 5311

Prodajam vespo 1953 letnik z ve-
trobranom v zelo dobrem stanju.
Naslov v oglaš. odd. 5312

Prodajam lepo ohranjeno kuhinjs-
ko kredenco, mizo, tri stole in
železno pečico (gašperček). Fuks,
Kokrica 119 5313

Na stanovanje yzajem delava-
ko, ki dela na dve izmeni. Ostalo
po dogovoru. Naslov v oglaš-
nem oddelku 5314

Oddam opremljeno sobo na
Kokrici. Naslov v oglašnem od-
delku 5315

Preključem neresnične besede,
ki sem jih govoril o Solar Anici
in Mitji Desimirju iz naselja
»Projekt« Kranj ter se jima za-
hvaljujem, da sta odstopila od
tožbe. Mroljeviš Fehim, Zlato
polje 3, Kranj 5316

Mizarsko orodje, s'oraj novo,
prodam. Naslov v oglašnem od-
delku 5317

Fotopovečevalnik »Opematus«
avtomati »mali format« zamenjam
za večje. Eventualno tudi pro-

dam. Naslov v oglaš. odd. 5318

Stranko prosimo, da dvigne
ponudbo pod »Vseljivo« 5319

OBJAVE

RAZPIS

Razpisna komisija pri občinskem
ljudskem odboru Železniki razpi-
suje naslednja delovna mesta:

2 REFERENTA V ODESEK ZA
NARODNO OBRAMBO

Pogoj za razpisani mesti je nižja
strokovna izobrazba.

Pravilno kolkovane prošnje s
kratkim življenjepisom in navedbo
prejšnjih zaposlitev naj kandidati
pošljejo do 31. decembra 1959 ob-
činskemu ljudskemu odboru v Že-
lezniški.

KINO

»RADIO«, Jesenice: 19. do 21.
decembra ameriški barvni cinema-
scope film »TROJANSKA HELE-
NA«.

»PLAVŽ«, Jesenice: 19. do 21.
decembra ameriški barvni vstavi-
sion film »ISKALCI«.

Zirovnica: 19. decembra francoski
barvni film »MOJ STRIC«, 20. de-
cembra ameriški barvni film »PU-
ŠČAVA ŽIVI«.

Dovje-Mojstrana: 19. decembra
ameriški barvni film »PUŠČAVA
ŽIVI«, 20. decembra franc. barvni
film »MOJ STRIC«.

Koroška Bela: 19. in 20. decem-
bra francosko-italijanski film »ČLO-
VEK V DEZNEM PLAŠČU«.

Bled: 18. do 21. decembra ame-
riški barvni cinema-scope film »SLA-
PO ŽIVLJENJU« — predstava v
petek in ponedeljek ob 20. uri, v
soboto ob 17. in 20. uri, v nedeljo
pa ob 10., 15., 18. in 20. uri.

Radovljica: 18. in 19. decembra
ob 20. uri ter 20. decembra ob 15.,
17.30 in 20. uri ameriški revijski
barvni cinema-scope film »KRALJ
IN JAZ« — zaradi izredne dolžine
filmá cene vstopnic zvišane za 10
din.

Ljubno: 19. in 20. decembra ame-
riški barvni film »PIKNIK« —
predstava v soboto ob 19.30, v ne-
deljo pa ob 16. in 18. uri.

»PREDELEC«, Škofja Loka: 19. in
20. decembra jugoslovanski film
»ČRNI BISERI«.

»SORA«, Škofja Loka: 18. do 20.
decembra švedski film »NASMEH
POLETNE NOČI«.

»DOM«, Sovodnje: 19. in 20. de-
cembra ameriški film »DOBRA
ZEMELJA« — predstava v soboto
ob 20. uri, v nedeljo pa ob 16. uri.

»SORA«, Poljane: 19. in 20. de-
cembra francoski film »OČE, MA-
MA, MOJA ŽENA IN JAZ«.

Ziri: 19. in 20. decembra jugo-
slovanski film »KALA« — predsta-
va v soboto ob 20. uri, v nedeljo
pa ob 15. in 19.30. — Mladini se
priporoča.

»OBZORJE«, Železniki: 18. in 19.
decembra ob 20. uri ter 20. decem-
bra ob 15. in 19.30 francoski barvni
cinemascope film »TAMANGO«.

Domžale: 18. do 20. decembra ci-
nemascope barvni italijanski film
»CARSTVO SONCA«. Predstava v
petek ob 20. uri, v soboto ob 18.
in 20. uri, v nedeljo pa ob 15., 17.
in 19. uri.

Duplica pri Kamniku: 19. in 20.
decembra ameriški barvni film
»KLEOPATRA« — predstava v so-
boto ob 19. uri, v nedeljo pa ob
15., 17. in 19. uri.

»STORŽIČ«, Kranj: 18. in 19. de-
cembra ob 16., 18. in 20. uri ame-
riški barvni cinema-scope film »JEZ
NA PACIFIKU« — v glavni vlogi:
Silvana Mangano, Anthony Perkins
in Alida Valli. 19. decembra ob
14.30 ameriške barvne risanke PU-
STOLOVŠČINE PAJA IN PLUTONA
— vstopnina 30 din, ob 22. uri
pa predstava ameriškega barvnega
cinemascope filma »OBRAČUN NA
ATLANTIKU«. 20. decembra ob 9.
uri ameriške barvne risanke »PU-
STOLOVŠČINE PAJA IN PLUTONA«
— vstopnina 30 din, ob 10.30
predstava ameriškega barvnega ci-
nemascope filma »OBRAČUN NA
ATLANTIKU«, ob 13. uri ameriški
barvni film »DEZELA FARAO-
NOV«, ob 15., 17. in 19. uri ame-
riški barvni cinema-scope film »JEZ
NA PACIFIKU« — v glavni vlogi:
Silvana Mangano, Anthony Perkins
in Alida Valli. Ob 21. uri predstava
jugoslovanskega filma »RAZPOKA
V RAJU«.

»TRIGLAV«, Primskovo: 19. de-
cembra ob 19. uri jugoslovanski
cinemascope film »SAM«, 20. de-
cembra ob 14. uri ameriške barvne
risanke PUSTOLOVŠČINE PAJA
IN PLUTONA — vstopnina 30 din,
ob 15.30, 17.30 in 19.30 pa ameriški
barvni film »DEZELA FARAO-
NOV«.

»SVOBODA«, Strazhišče: 19. de-
cembra ob 17.30 in 19.30 italijanski
barvni cinema-scope film »MOŽJE

IN VOLKOV«, 20. decembra ob
10. uri ameriške barvne risanke
»PUSTOLOVŠČINE PAJA IN PLU-
TONA« — vstopnina 30 din; ob
14. uri ameriški barvni film »DE-
ZELA FARAOV«, ob 16., 18. in
20. uri italijanski barvni cinema-
scope film »MOŽJE IN VOLKOV«.

Naklo: 19. decembra ob 19. uri
ameriški barvni film »DEZELA
FARAOV«, 20. decembra ob 15.,
17. in 19. uri jugoslovanski ci-
nemascope film »SAM«.

»KRVAVEČ«, Cerklje: 19. decem-
bra ob 19. uri češki film »VOLČJA
JAMA«, 20. decembra zaprto.

Gledališče

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Nedelja, 20. decembra ob 16. uri
Golia: »JURČEK« — Pravičljna
igra — premiera.

Ponedeljek, 21. decembra ob 20.
uri svečana AKADEMIJA v po-
častitev Dneva JLA.

Torek, 22. decembra ob 16. uri:
Lutovski: »DEŽURNA SLUŽBA« —
zaključena predstava za pripadnike
predvojaške vzgoje.

GLEDALIŠČE »TONE ČUFAR«, JESENICE

Sobota, 19. decembra ob 20. uri
L. Lahola: »MADEŽI NA SONCU«
— Drama v treh dejanjih — Zveze
z vlaki ugodne.

Nedelja, 20. decembra ob 14.30
F. Schiller: »MARIJA STUART« —
tragedija v 7 slikah — Zadnjič na
Jesenicah — Zveze z vlaki ugodne.

Nedelja, 20. decembra ob 19.30
L. Lahola: »MADEŽI NA SONCU«
— Zveze z vlaki ugodne.

TRŽNI PREGLED

V KRANJU

Fizol 70—85, ajdova moka in
ješprenj 65—70, koruzni zdrob in
koruza 40, kaša 75—80, krma za
kokoši in proso 35—40, oves 25—
30, krhlji 50, orehi 80—90 in sme-
tana 250 din liter. Korenček 30—
40, čebula 35—40, krompir 17—
18, špinata 100—150, zelje sladko
15—20, zelje kislo 45—50, ohrovt
20, repa sladka 8—10, repa kisla
30, redkev 20—30, solata 60—100,
radič 120, pesa 30—60, jabolka 50
—75, hruške 50—130 dinarjev za
kilogram. Por 5—15 din, zelena
in peteršilj 10 din šopek, česen
5—20 din glavica, piščanci 350—
400 din, jajca 28—30 din kos,
sir, skuta 100 in surovo maslo
500—540 din koligram.

V RADOVLJICI

Jabolka 65, limone 200, poma-
ranče 180, banane 290, fige 180,
slive 170, solata 80, cvetača 80,
česen 138, čebula 38, zelje —
glave 22, zelje — kislo 44, kore-
nje 46 din kilogram. Jajca 30 din
kos.

V ŠKOFJI LOKI

Solata 70—80, krompir 16—18,
kislo zelje 40, fizol 80—100, ja-
bolka 60—80, cvetača 80 in med
320—380 din za kilogram. Kisla
repa, špinata in motovilec 20
din merica. Sirček 15 din, sme-
tana 20 din zajemalka.

RADIO LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob
5.05, 6., 10., 13., 15., 17., 22., 23.
in 24. uri ter radijski dnevnik ob
19.30. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7.,
13., 15., 22. in 24. uri ter radijski
dnevnik ob 19.30.

NEDELJA, 20. DECEMBRA

6.30 Igra pihalni orkester JLA
p. v. Pavla Brzljica; 7.35 Zbavni
orkester Alfred Scholz; 8.00 Mla-
dinska radijska igra — Elin-Pelin:
Jan Bibijan na mesecu; 8.40 Po-
možni komorni zbor RTV Ljub-
ljana p. v. Rada Simonitičja; 9.00
Ura povelj, melodij in ritma; 10.00
Se pomnite, tovariši... Prvi boji;
10.30 Matineja simfoničnega or-
kestra RTV Ljubljana; 13.30 Za
našo vas; 16.00 Humoreska tega
tedna; 16.20 Mali mozaik melodij;
16.50 Dežela smehljaja; 17.30 Ra-
dijska igra — Ranko Marinkovič:
Glorija (ponovitev); 18.45 W. A.
Mozart: Mala nočna glasba; 20.05
Izberite melodijo tedna; 21.00 Skice
iz življenja Richarda Wagnerja
(3. oddaja); 22.15 Plesna glasba.

PONEDELJEK, 21. DECEMBRA

8.25 Ljubljanski jazz ansambel;
9.00 Naš podlistek — Jacob H. E.:
Sest tisoč let kruha — III.; 9.20
Za ljubitelje Beethovna; 10.10 Po-
povke se vrstijo; 11.35 Arje iz
Mozartove »Čarobne piščalke«; 12.15
Radijska kmečka univerza — Ing.
Miran Veselič: Najnovejši izsledki
znanosti glede vinogradiške pro-
izvodnje; 13.30 Od tu in tam; 14.25
Radijska šola za višjo stopnjo:
Tolminski punt; 15.40 Listi iz do-
maće književnosti — Milla Kačiče-
va; Letni časi; 16.00 V svetu oper-
nih melodij; 18.00 Radijska uni-
verza — Profesor Oleg Mandić:
Znanost in religija; 18.30 Športni
tednik; 20.00 Prenos akademije v

Kronika teh dni

● Prihodnji teden bo pri Kme-
tijski zadrugi Podnart pričela s
poukom nižja kmetijska šola. Za-
no se je doslej prijavilo že 16
mladih fantov in deklet. Pouk bo
trikrat tedensko po štiri ure.

● Preteklo soboto, 12. decembra,
je bil v Prešernovem gledališču v
Kranju literarno-glasbeni večer, ki
ga je pripravila društvena komisi-
ja Obk LMS Kranj. Na literarno-
glasbenem večeru so sodelovali
Tone Seliškar, Ferdo Godina, Pe-
ter Mevec in Viktor Konjar ter
gojenci Glasbene šole Kranj.

● V občini Ziri so do 15. decem-
bra pobrali od prebivalcev že 98
odstotkov vsega letošnjega davka.
To je lep uspeh, ki predvsem omo-
gača redno izvajanje proračunskih
postavk.

● V torek je bil v prostorih
Okrajnega ljudskega odbora Kranj
plenem Smučarske zveze Sloveni-
je, ki so se ga udeležili predstavi-
niki vseh slovenskih podvez. Go-
vorili so o kadrih v smučarskih
klubih in o tekmovalnih v letošnji
zimski sezoni.

● Pri Občinskem ljudskem od-
boru Kranj je bilo 21. in 28. no-
vembra sklenjenih 26 porok, 5. in
12. decembra pa 7 porok.

● V ponedeljek zvečer je bila
v sejni sobi Komunalnega servisa
v Kranju seja Turistično-olepše-
valnega društva Kranj. Govorili so
o delu društva v preteklem letu in
o smernicah za delo v prihodnjem
letu.

● V bolnici za porodništvo in
ginekologijo Kranj je bilo od 3.
do 10. decembra rojenih 35 otrok
(21 dekle in 14 dečkov), od 10. do
17. decembra zjutraj pa 20 otrok
(12 dekle in 8 dečkov).

● Sinoči je bil v dvorani De-
lavskega doma na Jesenicah tretji
kulturno-umetniški večer, na kate-
rem so govorili o razvoju umet-
nosti od antike do danes. Program
je bil razdeljen na tri dele: lite-
rarni, likovni in glasbeni.

● Gledališče »Tone Čufar« na
Jesenicah se je preteklo soboto,
12. decembra zvečer predstavilo z
drugo premiero v letošnji sezoni.
Predvajali so Leopolda Lahole dra-
mo v treh dejanjih MADEŽI NA
SONCU, ki jo je režiral Jože To-
mažič, scensko opremil pa Bojan
Čebulj. Delo so v nedeljo ponovili.

● V sredo zvečer je bila v Pre-
šernovem gledališču v Kranju sve-
čana akademija v počastitev 60-let-
nice Planinskega društva Kranj.
Akademija je bila pod pokrovitelj-
stvom predsednika Občinskega
ljudskega odbora Kranj Franca
Puharja ki je ob tej priložnosti tu-
di kumoval novemu društvenemu
praporu.

● Za letošnji občinski praznik
Škofje Loke so te dni izšli Loški
razgledi številka 6. Ze šesto leto
jih izdaja Muzejsko društvo v Šk.
Loki s finančno pomočjo delovnih
kolektivov občine Škofja Loka.

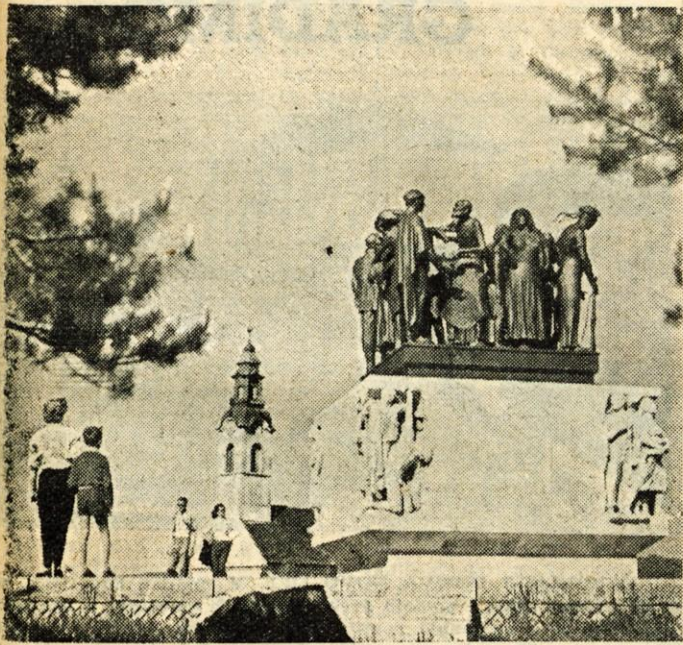
Zaletna knjiga na 272 straneh je
razdeljena na štiri dele: največ
pozornosti so letos posvetili 40-
letnici KPJ; v tem delu Razgledov
objavljata med drugim svoje pri-
spevke tudi Boris Zihert in Milan
Zakelj; drugi del zbornika so raz-
gledi (zgodbina, etnografija, umet-
nost itd.), sledi leposlovje in na-
zadnje poročila in problematika.

● V počastitev občinskega praz-
nika Škofje Loke in krajevnega
praznika Poljane bo v nedeljo,
20. decembra popoldne v Kulturnem
domu v Poljanah slavnostna
seja Krajevnega odbora Poljane,
zatem pa v Zadržnem domu otvo-
ritev obrata Planike v Poljanah.
Istega dne popoldne bo mladinska
organizacija v Kulturnem domu

Slovenski izseljenski koledar za leto 1960

Izseljenski koledar za leto 1960, ki je izšel te dni, prinaša obilo zanimivega gradiva za naše rojake v tujini. Odgovorna urednica Zima Vrščaj-Holy pravi v uvodu, da rojaki v tujini pogosto pišejo uredništvu, da imajo koledar najraje zato, ker je v njem priobčene tako toliko gradiva — v slikah in pisani besedi — o tem, kar je v Jugoslaviji novega. »Mnogi rojaki nam z začudenjem pišejo,« beremo v pismu uredništva, »da bi si brez koledarja izskočeno predstavljali vse, kar je pri nas novega, čeprav o tem večkrat berejo v časopisih ali slišijo po ustnih sporočilih, v koledarju pa je vse tako lepo zbrano na enem mestu, v eni knjigi.«

V prvem, koledarskem delu Izseljenskega koledarja je objavljenih dvanajst kratkih zgodb dveh domačih pisateljev iz konca 17. stoletja — Janeza Vaškarda Valvazorja, ki je razglašal »Slavo vojvodine Kranjske« v učenem nemškem jeziku, vendar je raz-

Spomenik žrtvam na Urhu pri Ljubljani (iz slovenskega izseljenskega koledarja)

mel govorico slovenskega kmeta in tu in tam v svojem delu po slovensko tudi kaj zapisal, in Janeza Svetokriškega, ki je bil sloviti govornik in je svoje pridige natisnil v slovenščini v petih debelih knjigah.

Najzanimivejši so v koledarju naslednji sestavki, ki govorijo o našem gospodarskem, kulturnem in političnem razvoju ter napredku (Potovanje predsednika Tita v azijske in afriške dežele, Jugoslovanska naftna polja, Nove ceste, Črnogorsko primorje, Rekordna žetev, Sedanje kmetištvo spreminja lice slovenske zemlje in drugo). Za tiste, ki radi bero leposlovno berilo, je objavljenih nekaj odlomkov iz del naših znanih pisateljev Finžgarja, Kosmača in drugih.

V drugem delu koledarja so prispevki, ki govorijo o življenju in kulturnem delovanju naših rojakov v ZDA, Argentini, Franciji, Nemčiji, Holandiji in drugod. — Napisali so jih rojaki sami.

Koledar zaključuje poglavje, ki obsega nekaj zanimivih življenjskih poti tistih slovenskih mož in žena, ki so našli svoj drugi dom in blagostanje daleč proč od prvotne domovine.

Koledar je bogato ilustriran. Za svoje sorodnike in znance v tujini ga lahko naročite pri Slovenski izseljenski matici v Ljubljani.

Druga decembra je bila v Mestnem muzeju v Kranju otvoritev razstave umetniških del akademskega slikarja Ljuba Ravnikarja, ki se nam je po enem letu ponovno predstavil z lepo zbirko izbranih akvarelov. Med najboljše prav gotovo sodijo slike: Pred dežjem, Domačija in Dvorišče (na sliki). Razstava, ki vsak dan privlači veliko število obiskovalcev, bo predvidoma odprta do 20. decembra.

Se seje Sveta za prosveto in kulturo OLO Kranj

Okrajni ljudski odbor bo razpravljal o kulturno-prosvetnem delu

Kranj, 15. decembra.

V prostorih Okrajnega ljudskega odbora Kranj je bila danes popoldne 1. seja novoizvoljenega Sveta za prosveto in kulturo OLO. Glavna točka dnevnega reda je bila priprava poročila o stanju in problemih kulturno-prosvetne dejavnosti v kranjskem okraju za sejo Okrajnega ljudskega odbora, ki bo o tem razpravljala 5. januarja 1960.

Sejo je vodila predsednica Sveta za prosveto in kulturo tovarišica Smilja Gostiševa, ki je v uvodu poudarila, da je OLO zadnjič razpravljal o kulturno-prosvetni dejavnosti v okraju leta 1956, zato bi moralo poročilo zajeti delo v razdobju od 1956 do danes.

Kot prvo bi morali v poročilu

oceniti sedanje stanje kulturno-prosvetne dejavnosti na Gorenjskem in primerjati s predvojnimi stanjem, je poudarila tovarišica Gostiševa. Tu bo potrebno poudariti predvsem posledice razširjene kulturno-prosvetne dejavnosti pri ljudeh, ki se opaža predvsem v zmanjševanju kriminalitete in pijančevanja, v večjem zadovoljstvu ljudi in s tem v zvezi tudi v večji delovni storilnosti. Gre torej za poplmenjenje človeka, za pametno koriščenje njegovih prostega časa. Vlogo najrazličnejših kulturno-prosvetnih dejavnosti je treba v poročilu obdelati predvsem s tega stališča.

V poročilu bodo nadalje obdelali sedanje stanje v kulturno-prosvetni dejavnosti glede na investicijska vlaganja in utemeljenost teh investicij. Naslednje poglavje bodo materialni in kadrovski problemi, in sicer ločeno za poklicne ustanove in za amatersko kulturno-prosvetno dejavnost. V razpravi na seji je pri tem prišlo do vprašanja, v pristojnost katerega sveta naj vključimo Zavod za napredek gospodinjstva, delavske univerze, društva prijateljev mladine, poštensko zvezo, ljudsko tehniko, taborniške organizacije in šahiste. Vse te dejavnosti namreč delno sodijo v pristojnost Sveta za prosveto in kulturo, delno pa v pristojnost nekaterih drugih svetov (n. pr. Sveta za telesno vzgojo).

Poročilo bo obravnavalo tudi vlogo in probleme tiskala, tako lokalnega lista »Glas Gorenjske« in tovarniških glasil, kot tudi stanje in vlogo šolskih dijaških in pionirskih literarnih in drugih glasil. Kot zadnje poglavje bodo pa v poročilu obdelani problemi občinskih svetov za prosveto in kulturo. Poročilo bodo priložili statistični podatki o dramski dejavnosti, glasbenih šolah, muzejih in zbirkah, tisku, delavskih univerzah, knjižnicah, o društvi in članstvu itd.

Druga premiera Čufarjevega gledališča

H. Lahola:

„Madeži na soncu“

Uspeli uprizoritvi Schillerjeve tragedije »Maria Stuart« je na odru Čufarjevega gledališča na Jenenih v soboto 12. t. m. sledila kot druga premiera drama slovenskega pisatelja, ki ga poznamo tudi po scenariju za slovenski film »Tri četrtine sonca«, Leopolda Lahole »Madeži na soncu«.

Drama, ki si je zaradi svojih umetniških kvalitet in zanimivosti pridobila prostor tudi na odrih Zahodne Evrope, obravnava psihološko razgiban in svojvrsten trikot tih ljudi. Na eni strani je intelektualac Tommy, ki iz maščevanja vzgaja v vlomilca in razbojnika sina denucijskih staršev, ki so med vojno zakrivali tragično smrt Tommyjeve družine, na drugi pa njegova žrtev mladi Gogo. Med njim stopi toplo čuteča in človeška Tezeza, Tommyjevo dekle. Detektivsko napeta zgodba je samo okvir dramatičnemu dogajanju, ki skriva v sebi kopico problemov sodobnega človeka v odnosu do sebe, sočloveka in človeške skupnosti sploh.

»Madeži na soncu« je režiral Jože Tomazič, sceno pa je pripravil Bojan Čebulj. Igrajo Stanke Geršakova, Franci Pogačnik, Milan Bregant in Nace Smolej.

S skupščine Svobod in prosvetnih društev občine Radovljica

Razgledanost naših delovnih ljudi terja nove oblike dela prosvetnih društev

V nedeljo, 13. decembra je bila v Radovljici prva redna skupščina Zveze Svobod in prosvetnih društev te občine. Na skupščini so kritično razpravljali o dosedanjem prosvetnem delu. Poudarili so, da stari klasični način delovanja naših delovnih ljudi narekuje prelo s stari, togim delovanjem prosvetnih društev. Vsekakor se bo treba posluževati novih, sodobnih oblik dela. Tako so v Radovljici ustanovili občinski izobraževalni center, ki se je v zadnjem času preimenoval v Delavsko univerzo. Mimo tega je bila ustanovljena centralna občinska knjižnica. Svet Svobod in prosvetnih društev je v preteklem letu ob vsaki priložnosti iskal najtesnejše stike z ostalimi množičnimi organizacijami. Pri tem ni zmeraj naletel na popolno razumevanje in sodelovanje. Nekatera vodstva organizacij iz neznanih vzrokov niso razumela potrebe širokega, aktivnega sodelovanja s prosvetnimi društvi in s tem kulturno-prosvetnega delovanja.

Linhartov »Matiček se ženi« v Senčurju

DPD »Svoboda« Senčur je preteklo soboto in nedeljo uprizorilo v prosvetnem domu v Senčurju Linhartovo veseloligro v petih dejanjih »Veseli dan ali Matiček se ženi«. Za amaterski oder je bilo delo dobro naštudirano. Režirala je tovarišica Erziznova. Z delom bodo gostovali še v nekaterih okoliških vaseh.

A. F.

FILM - FILM - FILM - FILM - FILM

Kaj smo in kaj bomo gledali

V kranjskih kinematografih smo pred kratkim gledali odlične angleški črno-beli film ZAPIŠI NJE-NO IME S PONOSOM (Produkcija: J. Arthur Rank, režija: Lewis Gilbert, v glavnih vlogah: Virginija McKenna, Paul Scofield), ki prikazuje tragično zgodbo angleške ju-nakinje Violette Szabo v drugi svetovni vojni. Njena hčerka Tamja je po materini smrti prejela največje angleško odlikovanje namesto svoje matere. — V teh dneh vrtijo v Kranju enega doslej najboljših jugoslovanskih filmov v totaliscu SAM (scenarij in režija: Vladimir Pogačič, v glavnih vlogah: Milan Puzić, Pavle Vujisić, Radmila Radovanović in Severin Belić). Film je posnet po romanu Nevena Cerovića in pripoveduje o usodi od glavnine odrezanega partizanskega bataljona na Sutjeski v času V. ofenzive. — VOLČJA JAMA je češki črno-beli film (režija: Jiri Weiss, v glavnih vlogah: Jana Brejchova, Miroslav Doležal, Jirina Sejhlova). Zgodba se dogaja po prvi svetovni vojni. Govori o usodi deklice, ki je v vojni zgubila starše in je prišla k stricu v manjše mesto. Med njima pride do skrite ljubezni. Toda, ko striceva 20 let starejša žena umre, deklica strica zapusti, ker ga ne ljubi več — zato, ker na njen telefonski poziv, ko je žena zbolela, ni prišel domov.

V tem mesecu bomo v Kranju gledali še ameriški barvni kinoskopski film OBRAČUN NA ATLANTIKU (zanimivost tega filma: Igrajo samo moških; dalje jugoslovanski film RAZPOKA V RAJU (režija: Vladimir Pogačič, v glavnih vlogah: Ljubica Jović, Milan Puzić, Severin Belić, Anton Vrdo-liak); ameriški barvni kinoskopski film ZBOGOM OROŽJE; ameriški vstavljen film TETOVIRANA ROŽA (film je dobil Oscara za najboljšo žensko vlogo); dalje ameriški barvni film KOMU ZVONI (posnet po istoimenskem romanu Ernesta Hemingwaya); ameriški barvni kinoskopski film AVTOBUSNA POSTAJA; francoski barvni kinoskopski film ČRNI ORFEJ (film je bil v Franciji nagrajen); dalje angleški barvni kinoskopski film PLESALKE in drugi del Parizanke — francosko-italijanski kinoskopski film ŽENA IN NJENA IGRAČKA (v glavni vlogi: Brigitte Bardot).

Eden najboljših filmov na sporedu kranjskih kinematografov v januarju 1960 pa bo angleški kinoskopski film »... KER VETER NE ZNA BRATI«. V njem med drugim igra tudi znana japonska filmska igralka Yoko Tani.

12 jeznih mož

Filmov, kakršnih je film »Dvanajst jeznih mož« smo videli pri nas zelo malo. Njemu enakovrednih je bilo ustvarjenih zelo malo.

Scenarij je po lastni televizijski drami napisal Reginald Rose. Režiral ga je Sidney Lumet. Glavne vloge so prevzeli igralci: Henri Fonda, Joseph Sweeney, Lee J. Cobb, Jack Warden, E. G. Marshall, Ed. Begley, Martin Balsam, John Fiedler, Jack Klugman, Edward Binns, George Voskovec in Robert Webber. Film je dobil Zlatega medveda leta 1957 na mednarodnem festivalu v Berlinu.

Zgodba filma je spletena okoli trenutka, ko mora dvanajst porotnikov odločiti, ali je osemnajstletni obtoženec kriv očetomora. — Čeprav je kazalo, da bodo kaj hitro soglasno sprejeli sklep — bodisi tak ali drugačen, samo, da si bodo v odločitvi edini — o obtoženčevi krivdi, se je že pri prvem glasovanju obrnilo drugače: arhitekt Davis je bil mnenja, da obtoženčeva krivda ni dokazana... Poldrugo ure napete, včasih žolčne debate... Ko je po poldrugi uri, po prvem glasovanju, arhitekt Davis izjavil, da obtoženec ni kriv, je dvanajst porotnikov odločilo: ni kriv!

Dvanajst mož dejansko predstavljajo mikroporotnik družbe, ki jih je

postavila za porotnike. — Če film primerjamo z drugimi umetniško, estetsko, etično in idejno pomembnimi filmi našega filmskega repertoarja, sodi brez dvoma med najboljše dela, ki jih gledamo na naših filmskih platnih.

Dva obraza Marlena Branda

Bliti igralec in režiser hkrati, le malo komu uspe. Nekoč se je to posrečilo Orsonu Wellesu in Laurenceu Olivieru. Vendar so to izjeme; vsak tak uspeh odtehta kopica ponesrečenih poizkusov. — Marlon Brando ustvarja prvi western, in pravijo da se je na obzorju pojavila nova izjema. Ni se zadovoljil samo s svojimi igralskimi uspehi. Ko je ustanovil lastno filmsko družbo, je začel tudi sam režirati. Tako je nastal film »Eno-oki Jack«. Brando je v filmu igral tudi glavno vlogo roparja Ria, njegova soigralka pa je bila Piaa Pellicer (na sliki).

Smrt Henryja Vidala

V slabem mesecu je francoska kinematografija utrpela že četrto izgubo. Mlada igralka Silvia Lopez in slavni filmski umetnik Gerarde Philipe, režiser Jan Gremio in 10. decembra Henry Vidal, znani igralec in mož prve igralkice francoske kinematografije Michele Morgan. Vsi so, drug za drugim, zapustili filmske ateljeje. Stiridesetletni Henry Vidal je umrl, zadet od srčne kapi, v svojem pariškem stanovanju.

Igralka Radmila Radovanović v jugoslovanskem filmu »Sam« v vlogi Rade

Romanca »Mariana Pineda« na odru DPD Svobode »Tomaž Godec« v Bohinjski Bistrici

Zgodovina nam nudi malo zgledov tako čiste slave, kakor je ta, ki je povezana z delom in imenom andaluzijskega pesnika Garcia Lorca. Fašisti s prevzemom oblasti niso le ustrelili avtorja »Ciganskih romanc« in dramskih del kot so »Svatba krvi«, Yerma, ali »Dom Bernarda Alba«, polnih fantazij, izvirnih podob in močnih čustev, temveč so takoj po tem zločinu sredi Granade sežgali tudi vse njegove knjige, s čimer pa niso zatreli njegovega duha. Pesnik in dramatik je živ še naprej in njegovo poslanstvo nadaljujejo njegova dela, ki izhajajo v prevodih po vsem svetu.

Premiera. »Mariane Pinede« ob dnevu republike ni le slučajno na repertoarju bistriške Svobode.

Upriporitve je odraz želje po nudenju kvalitetnih odskih stvaritev v trdni veri, da so delovni ljudje Bohinja sposobni dojemati tudi največje umetnine. Da je trditve resnična, potrjuje številno občinstvo, ki do zadnjih kotov polni dvorano, se v duhu s pomočjo romanc preželi v deželo bikobor in osvobodilnega gibanja ter s solzami so-

čustvovanja ob tragediji Mariane zapušča dvorano duševno bogatejša.

Romanca »Mariana Pineda« o junakinji španskega osvobodilnega gibanja, ki je končala na grmadi, je bila napisana z neprikrito željo, da odigra konkretno politično vlogo v svojem mračnem času, ne smemo pa spregledati tudi dejstva, da je kljub temu ena najbolj poetičnih dram svetovne književnosti. Režiser Lovro Stigar je z močno voljo ansambla tudi tokrat uspel predstaviti občinstvu zgodbo stiško in razumljivo.

Iz nekoliko šibkih uvodnih prizorov in slabših recitativov je predstava nenehno rasla ter na kraju dosegla svoj višek v zaključni sliki.

Vlogo Mariane je doživel — čustveno podala Ivanka Šilarjeva, ki je bila s svojim sopranom prijetna tudi v trenutkih, ko vrhunc recitacij nadaljuje s petjem.

Funkcionalna scena in glasbena spremljava sta poleg pretežno zadovoljivo podanih likov, brez večjih zastankov med dejanji, veliko pripomogli k doseženemu uspehu.

-1-

Šolska skupnost - šola samoupravljalcev „SELJAKOV ROD“

Z letošnjim šolskim letom so bile v višjih razredih osnovnih šol uvedene šolske skupnosti za višje razrede, medtem ko so na srednjih šolah obstajale že prej. Razne oblike dejavnosti, ki so privedle do sedanjih šolskih skupnosti, pa so se na osemletkah pojavljale že pred leti. Pravo obliko dejavnosti šolskih skupnosti pa je zakon določil šele sedaj. Tako so šolske skupnosti ustanovljene že na vseh osnovnih šolah, vendar pa ponekod njihovega delovanja še ni dovolj občutili.

OBISK V OSEMLETKI „LUCIJAN SELJAK“ V KRANJU

Pred dnevi sem obiskal osemletko „Lucijan Seljak“ v Stražišču pri Kranju. Delo v šoli je v novem šolskem posloplju uživalo še bolj vsestransko, kot je bilo to tukaj značilno že v prejšnjih letih. Prav zaradi tega me je še posebej zanimalo, kakšno vlogo ima in kako deluje šolska skupnost.

Skozi široki vhod sem vstopil v lepo pisano novo poslopje z najbolj prijetnimi občutki. Pionirki z rdečimi trakovi, pripetimi s pionirskimi značkami na rokavih desne roke, sta me pozdravili z glasnim: »Zdravo! in me kar nista hoteli pustiti naprej. Nato pa sta me začeli vljudno ogovarjati: »Koga želite, prosim?«
»Rad bi kaj zvedel in se pogovoril o delu vaše šolske skupnosti,« sem odgovoril.
Prva me je odpeljala v čakalnico za starše.
»Izvolite sedeti, takoj pridem,« in že je urnih korakov hitela po tovariša ravnatelja.

Druga pa je medtem vzela v roke svinčnik in zvezek, pogledala na uro in hitela nekaj pisati.

Kasneje sem izvedel, da je bil eden izmed zadnjih sklepov šolske skupnosti, uvesti dežurno službo na šoli v dveh izmenah. Sklep je bil sprejet zato, ker so ugotovili nekaj tatvin, ki so jim kumovali predvsem ljudje, ki z osemletko „Lucijan Seljak“ nimajo kaj opraviti. Seveda so te nepriljubljene nevednosti z uvedbo dežurne službe to preprečili. Glavna naloga dežurnih pa je predvsem v tem, da skrbijo za disciplino na šoli, zlasti med odmori. Njihova naloga je, da nedisciplinirane posvarijo in v kolikor tovariško svari, toaleti na gluha ušesa, jih je treba zapisati v dežurno knjigo. Po pravilih, ki jih je sprejela šolska skupnost, o teh manjših prestopkih nediscipline razpravljajo otroci sami, in sicer v razredni ali šolski skupnosti; pionirski ali mladinski organizaciji; le takrat, kadar je prekršek težjega značaja, morajo posredovati tudi razrednik, ravnatelj ali učiteljski zbor. Prav gotovo je, da se na ta način vzgaja oziroma uvaja večja samodisciplina med učenci. Po dežurni knjigi so zabeleženi tudi prihodi in odhodi gostov, ki obiščejo šolo.

SREČANJE S TOVARIŠICO MARIJO ARTAČ

Ko sem čakal v čakalnici tovariša ravnatelja, se mi je približala učiteljica, ki je nisem poznal. Vprašala me je: »Koga želite?«

Odgovoril sem ji: »Prišel sem, ker bi se rad pogovoril o delu

šolske skupnosti.« Zapletla sva se v pogovor in kmalu sem imel občutek, kako z velikim zanimanjem spremlja delo pionirjev in mladincev v šolski skupnosti. Povedala mi je, da ji je pravkar predsednik razredne skupnosti izročil vabilo za današnji sestanek. Pokazala mi je majhen listič, strgan iz zvezka, na katerem je bilo skrbno in čitljivo napisano:

»Vabilo
Artač Marija
Vabimo vas na sestanek razredne skupnosti ki bo dne 15. decembra 1959 v razredu.
Dnevni red:
1. čitanje zapisnika in pregled ukrepov;
2. Novo leto;
3. tekmovalstvo za polletje z vsemi petimi razredi;
4. pomoč slabšim učencem;
5. razno.
Prosimo če se sestanka udeležite — razredna skupnost.«

Malce za začudenjem sem gledal listek. Takoj sem se prepričal da je dnevni red obsežen in dobro sestavljen. Mladi samoupravljalci niso pozabili na tekoče aktualnosti, o katerih morajo razpravljati še pred koncem šolskega leta. Dnevni red otroci vedno sestavijo sami in šele potem, ko se odločijo, kaj bodo obravnavali, povabijo razrednika ali ravnatelja šole na sejo. Seveda, če pa je potrebno, se o dnevnem redu posvetujejo s starejšimi.

Kmalu za tem je prišel tovariš ravnatelj, Dušan Bavdek, tovarišica Marija Artač, ki sem jo komaj spoznal, pa je še odšla v učilnico, ker jo je klical zvonec.

33 RAZREDNIH SKUPNOSTI

Tovariš Dušan Bavdek mi je takole začel pripovedovati: »Čeprav zakon predvideva, da naj bodo šolske skupnosti le za 7. in 8. razred osnovnih šol,

Zanimanje za šah je med učenci veliko. Prosti čas pa je s šahom pametno izkoriščen in je tudi najmlajšim v prijetno razvedrilo.

smo pri nas vključili v novo obliko dejavnosti vseh 33 razredov; to je vse razrede od prvega do osmega. Zanimanje otrok za to obliko dejavnosti je bilo tolikšno, da smo se morali lotiti takšne oblike dela. Pokazalo pa se je, da smo storili pravilno. Bistvenih razlik v obliki dela med posameznimi razrednimi skupnostmi ni, razlika je le v tem, da v nižjih razredih ne pišejo zapisnikov, medtem ko jih v višjih razredih skrbno beležijo.

Da smo dosegli samostojnost upravljanja razrednih in šolske skupnosti, je razumljivo zasluga celotnega učiteljskega zbora, ki je imel spočetka, ko je bila ustanovljena šolska skupnost, precej dela. Danes pa se kaže, da smo delo pravilno zastavili, saj pionirji in mladinci že delajo v okviru svojih skupnosti povsem samostojno. Prepričan sem, da bo že v nekaj letih namen šolske skupnosti dosežen in da bo mladina sama lahko reševala vsa vprašanja, ki se bodo pojavila na šoli.

ŠOLSKA SKUPNOST USTANOVITELJ MLADINSKE ORGANIZACIJE

Dejavnost šolske skupnosti se je doslej pokazala predvsem v ustanavljanju raznih krožkov, v katerih pionirji in mladinci delajo izven obveznih šolskih ur. Med najdelavnejšimi krožki je trenutno foto krožek. — Skoraj nič pa ne zaostajajo šahovski, strelski, lutkovni, tikovski in drugi krožki. Posebno delavnost je doslej pokazal zgodovinski krožek, ki je že izdal svoj list »Mladi zgodovinar«, pravkar pa je zaključil z zbiranjem gradiva za posebno izdajo ob 40-letnici KPJ. Šolska skupnost je večkrat razpravljala tudi o svojem glasilu. Izvolila je že uredniški odbor in izbrala tudi naslov glasila, in sicer »Seljakov rod«. Odločitev za naslov je bila med člani šolske skupnosti težka. Morali so izvesti kar dve anketi, da so se lahko odločili za »Seljakov rod« med številnimi drugimi predlogi, ki so bili tudi mikavni (n. pr.: Rdeča zvezda, Rdeči plamen, Zvezdice, Jutrancja, Lajka pripoveduje in podobno). Pričakovati je, da bo prva

številka glasila izšla v najkrajšem času. Nadalje obstaja še krožek za dekliška ročna dela in trije pevski zbori. Mladinski pevski zbor, ki ga sestavljajo učenci sedmih in osmih razredov, pa se je po sklepu šolske skupnosti v celoti vključil v dejavnost DPD Svoboda Stražišče. Sedaj razpravljajo še o ustanovitvi vrtnarskega in elektrotehničnega krožka (za oba je že veliko zanimanja ter šolske knjižnice in čitalnice. Vsekakor pa je doslej največji uspeh šolske skupnosti ustanovitev mladinske organizacije na šoli, v katero so bili sprejeti vsi učenci sedmih in osmih razredov. Mladinska organizacija je pokazala v tem kratkem času že nadvse živahno dejavnost. Skrb predvsem za sodelovanje s številnimi organizacijami na terenu in za proslave ob pomembnejših praznikih. Razen tega pa skrbi tudi za zabavno življenje na šoli. Tako je pred kratkim priredila družabni večer (ta je bil seveda popoldne), prihodnjega pa pripravlja za Novo leto. Da mladinci na takšnih prireditvah lahko tudi zaplešejo, so organizirali tudi plesne vaje.

POMOČ SOŠOLCEM

Veliko prizadevanje šolske skupnosti se je doslej pokazalo v individualni ali skupinski pomoči sošolcem, ki se težje učijo. Na razrednih skupnostih določijo najboljše, ki morajo pomagati slabšim, šolska skupnost pa je posredovala za organizacijo rednih učnih popoldanskih ur iz slovenščine, matematike, angleščine in nemščine, ki jih vodijo učitelji ali profesorji. Te ure obiskujejo učenci, katerih starši so zaposleni, ali so socialno ogroženi ali pa se skratka težje učijo. Doseženi rezultati te pomoči kažejo najboljše, in negativnih ocen bo tokrat prav gotovo precej manj kot v prejšnjih letih. Šolska skupnost pa se je zavzela tudi za prevoz šoloobveznih otrok iz oddaljenih krajev in sedaj že vsak dan stoji avtobus pred šolo, ki vozi učence v dve smeri — do Podreče pri Smledniku in do Žabnice.

Tovariš Bavdek mi je dejal: »Zanimivo je, da hočejo otroci vsak sklep, ki so ga sprejeli, čim hitreje uresničiti. Starejši večkrat odlagamo stvari, za katere vemo, da bomo naleteli na hujši odpor. Mladinci pa so v vsakem primeru odločni.«

Obisk v šolski skupnosti osemletke »Lucijan Seljak« je pokazal dvoje: šolska skupnost že v mnogočem nadomešča zastarelo uveljavljanje avtoritete učitelja, ker odslej za red, disciplino, lepo vedenje in podobno skrbijo učenci sami, in da je šolska skupnost že sedaj vzgojila vrsto mladih upravljalcev, ki bodo z leti lahko uspešno zamenjali starejše v organih upravljanja. Oboje pa je tudi namen šolskih skupnosti. Šolska skupnost v Stražišču je lahko ostalim šolam za zgled, pravzaprav šolskim skupnostim, ki še niso našle pravih prijemov in oblik dela. B. Fajon

Sola ima približno 2 ha obdelovalne zemlje. Kako bo obdelana to površina okoli šole, skrbi šolska skupnost. Že doslej so pionirji in mladinci skrbeli za urejevanje okolice.

GRADIMO, GRADIMO, GRADIMO...

RADOVLJICA DOBIVA NOVO LICE. V središču Radovljice se pred kratkim začeli z gradnjo dveh pomembnih objektov. V ospredju desno bo nova avtobusna postaja, katero številni potniki pogrešajo že vrsto let. V ozadju pa vidite začetek gradnje novega poštnega poslopja.

PROMET IZ PODBREZIJ PREKO KOVORJA V TRŽIČ je v zadnjem času iz dneva v dan večji. Slaba pot pa je bila za vse potnike kamen spotike. Zato so začeli pred kratkim z ureditvijo te ceste, da bi jo usposobili za povečani promet.

Isaac Asimov

14

Feklene kletke

Baley je molče stopil v osebne prostore. Bolj kot videl, je stislil, da mu R. Daneel sledi. Mislil je: zalezuje me! Zalezuje, ali bom spral s sebe ves mestni prah.

V največji jezi pa se je le razvedril, ko se je spomnil, kakšno presenečenje pripravlja Mestu Vsemircev. Nenadoma se mu je zadelo, da ni prav nič važno, če bo s tem naperil revolver v svoje prsi.

Osebnih prostorov so bili zares majhni, toda lepo urejeni in zelo čisti. V zraku je bilo čutili neko ostrino. Baley je duhal sem in tja, da bi ugotovil, od česa prihaja.

Potem pa mu je šnilo: ozoni! Mesto je razsvetljeno z ultravijolično radiacijo.

Na zidu se je nekaikrat prižgal in ugasnil majhen signal, potem pa se je svetloba ustalila in Baley je lahko prebral: »Prosimo, da obiskovalec sleče obleko in čevlje ter vse položi v za to določeni prostor.«

Baley je ubogal. Odpel je pas z revolverjem, toda, ko se je slekel, si je revolver spet opasal okrog golega telesa. Revolver je bil težek in okoren.

Prostor za obleko se je zaprl in obleka je izginita. Svetlobni znaki na zidu so ugasnili, na drugi strani pa so se pokazali novi. Pisalo je: »Prosimo obiskovalca, da opravi osebne potrebe, potem naj se stušira v prostoru. Kamor kaže puščica.«

Baley se je počutil kot neobgljena lutka, ali pa kot kos orodja, ki ga na industrijskem traku od daleč obdelujejo nevidne sile.

Ko je stopil v prostor za tuširanje, je najprej zavil revolver v plastično ovojnico proti vlagi. Iz dolgotrajnih vaj je vedel, da ga more izvreči iz ovojnice in že streljati v najmanj petih sekundah.

V prostoru ni bilo nobene kljuge ali obešalnika, da bi lahko nanj obesil revolver. Tudi prhe ni videl. Položil je revolver v vogal prostora za tuširanje.

Tedaj je v zidu spet zasvetilo: »Prosimo obiskovalca, da stopi v krog, kjer je naznačen položaj nog ter da iztegne roke predse.«

Postavil se je v vdolbino za noge in svetlobni znak je ugasnil. Nenadoma se je vsul nanj oster, močan dež drobnih kapljic. Kar iz

stropa, s tal in iz vseh štirih strani. Čutil je, da voda vre na plan celo pod njegovimi stopali. To je trajalo polno minuto. In medtem mu je koža pod močnim valom vročine in pritiska čisto pordela in njegova pljuča so se širila v iskanju zraka v tej topli vlagi. Sledila je minuta hladnega in ne tako močnega tuša, potem pa val toplega zraka, ki ga je osušil in osvežil.

Pobral je revolver in ugotovil, da je tudi suh in topel. Opasal si ga je in izstopil iz prostora s prho. Zagledal je R. Daneela, ki je stopil iz sosednjega prostora. R. Daneel sicer ni bil prebivalec mesta, a kljub temu se je moral očistiti mestnega prahu.

Baley se je čisto podzavestno obrnil. Potem se je spomnil, da R. Daneelove navade niso take kot mestne, pa ga je spet pogledal. Z ustnicami je trznil v komaj zaznaven nasmeh. R. Daneelova podobnost s človekom ni bila omejena le na obraz in roke, marveč je bila s presenetljivo natančnostjo razširjena na vse dele njegovega telesa.

Baley je stopil v smer, odkoder je bil prišel, ko je vstopil v osebne prostore. Našel je svojo obleko, bila je skrbno zložena, topla in dehtela.

Zagledal je novi svetlobni znak: »Prosimo obiskovalca, da se obleče in položi roke v označene vdolbine.«

Baley je storil tako. Začutil je rahel vboj v blaznico srednjega prsta, ko ga je bil položil na čisto, mlečnobelo površino. Trznil je roko nazaj in videl na prstu kapljico krvi. Medtem, ko je zaprepaščeno ogledoval prst, je kri nehala teči.

Obrisal je kapljico in stislil prst, toda kri ni več tekla.

Očitno so mu vzeli kri, da bi jo preiskali. Zaskrbelo ga je. Redni letni pregledi pri zdravnikih v odseku niso bili tako temeljit in na taki znanstveni višini, kot pri teh vsemirskih ustvarjalcih robotov. Ni bil prepričan, da bo natančnejše preiskovanje njegovega zdravja dalo najboljše rezultate.

Baleyu se je zdelo, da traja čakanje že zelo dolgo, toda ko se je pokazal novi znak, je na njem pisalo kratko in jedrnat: »Obiskovalec lahko gre naprej.«

Olajšano je vzdihnil. Stopil je naprej in prišel v nekakšen hodnik. Pred njim sta se zaprla dva kovinska droga, skozi zrak pa so zadonele besede: »Opozorjamo obiskovalca, da ne hodi naprej.«

»Kaj pa je zdaj za vraga...« je zavpil Baley in v svoji jezi pozabil, da se nahaja še vedno v osebnih prostorih.

Potem je slišal R. Daneela: »Stevec so ugotovili izvor energije. Elijah, ali imaš revolver pri sebi?«

Baley se je obrnil. V obraz je bil ves rdeč in skozi stisnjene ustnice je zasikal: »Polica! sme nositi svoje orožje pri sebi, pa če je v službi ali ne.«

Zdaj se je prvič zgodilo, da je spregovoril v osebnih prostorih, odkar je bil deček desetih let. In še takrat se je bil oglasil le zato, ker se je udaril v prst in ker je bil z njim le stric Boris. Ko sta tedaj prišla domov, ga je stric Boris dobro pretepel in mu dolgo časa pridigal o lepem vedenju.

R. Daneel je rekel: »Noben obiskovalec ne sme biti oborožen. Taka je pri nas navada, Elijah. Tudi tvoji komisar pusti revolver zunaj, kadar pride na obisk v Mesto Vsemircev.«

Ce bi se to zgodilo ob kakršnikoli drugi priložnosti, bi se Baley brez premišljanja obrnil na peti in se vrnil, čeprav ne bi videl tega Mesta Vsemircev in tega dolgočasnega robota. Zdaj pa je bil skoraj nor od želje, da bi izpeljal svoj načrt in da bi se maščeval.

To je — je pomislil — nevidni zdravniški pregled, ki je zamenjal temeljitega prejšnjega iz minulih let. Zdaj je šele lahko razumel jezo in bes, ki sta privedla ljudi do velikega upora ob Pregradi, ko je bil še mlad.

Baley je jezo odpel pas z revolverjem. R. Daneel je vzel opasac in ga odložil v vdolbino v zidu. Tanka kovinska plošča je prekrila revolver.

»Ko boš odhajal, potisni palec v to luknjo,« je rekel R. Daneel. »Samo tvoj palec se prilaga vanjo in samo ti lahko odpreš shrambo.«

Baley se je počutil, kakor bi bil gol, bolj gol kot malo prej pod prho. Zakoračil je naprej, zdaj je bila pot pod kovinskima drogoma prosta in končno je izstopil iz osebnih prostorov.

Spet se je znašel v nekakšnem hodniku, toda ta je bil čisto običajen. Toda, ko sta prišla do konca hodnika, je nenadoma začutil nekakšen pritisk, kakor bi zbrzel mimo njega nevidni avtomobil.

R. Daneel je najbrže opazil presenečenje na njegovem obrazu in je rekel: »Zdaj sva zunaj, Elijah. To je naravni zrak.«

Baleyu je skoraj postalo slabo. Kako skrbni so bili Vsemirski zastran človeškega telesa, predem so sprejeli v svoje mesto Zemljana, vdihavajo pa umazan naravni zrak! Stislil je nozdrvi, kakor da bi lahko s tem preprečil vstop zraka.

R. Daneel se je spet oglasil: »Upam, da se boš kmalu prepričal, da naravni zrak ni nevaren človeškemu zdravju.«

»Že v redu,« je odvrnil Baley, a lotevala se ga je omotica.

Zrak ga je vsega zajel, vel mu je čez obraz. Ves je bil nmeden in motile so ga te rahle sape.

UGODNA BILANCA JESENISKIH HOKEJISTOV

12 tekem - 8 zmag'n...

Jesenjski hokejisti, ki so letošnjo sezono začeli zgodaj, imajo za seboj že vrsto lepih in pomembnih uspehov, zlasti pa pomembno afirmacijo v mednarodnem hokeju. Jeseničani so letos odigrali že 12 tekem, od tega 9 s tujimi moštv. Dobili so osem tekem, štiri pa izgubili. Skupna razlika v golih je 107 : 50, v korist Jesenic. To je izredno ugodna bilanca za Jesenice pred bližnjim državnim prvenstvom, zlasti še zato, ker so bila skoraj vsa mednarodna srečanja na dokaj visoki kvalitetni ravni. To prinaša tudi vedno večje zanimanje, ne le Jeseničanov, temveč širšega kroga prebivalcev Gorenjske in tudi izven okraja.

Jesenice so dobile vrsto ugodnih ponudb tujih moštev, ki bi rada gostovala na Jesenicah, vabijo pa jih tudi na nastope v inozemstvu. — Zal Jeseničani ne morejo sprejeti vseh ponudb za gostovanje na lastnem igrišču. Po odobritvi mednarodne komisije pri SZJ je bilo za letos določenih, za Jugoslavijo, le osem tujih gostovanj. Šest je bilo odobrenih Jesenicam, kot državnemu pravku, po eno pa beograjskim klubom. Na Jesenicah je bilo, po teh predpisih, že pet gostovanj. Pozanimali smo se pri predsedniku HK Jesenice tovarišu Mirku Ramušu, kako je s tem problemom. Povedal nam je, da je odbor že posredoval, da bi se stvar uredila, toda za sedaj še brez uspeha. Res škoda. Toda tako ne bo moglo dolgo ostati. Prepričani smo namreč, da je razvoj hokeja na Jesenicah dosegel tako raven, da mu jo potrebno več gostovanj, ker je prerasel naše razmere. Kar pomeni v Beogradu neka mednarodna nogometna tekma, to pomeni na Gorenjskem mednarodna hokejska tekma. Dokler ne bo pri nas na splošno napredoval hokej tako kot na Jesenicah, so Jesenice, brez mednarodnih gostovanj obsojene na zaostajanje. Zato kaže ta problem kar najprej proučiti, in če ne že za to, pa vsaj za prihodnjo sezono rešiti.

-k

Uspešno delo Sveta za šport ObLO Kranj

Kljub težavam - uspehi

Nekatera društva v občini so pokazala pomalo resnosti pri delu

Razgibano športno življenje v Kranju in v njegovi okolici postavlja pred Svet za telesno vzgojo pri ObLO v Kranju mnogo nalog. Člani sveta so pravilno razumeli svoje naloge in niso zgolj organ, ki razdeljuje finančna sredstva, temveč so pričeli s proučevanjem športnega življenja v občini. Tako so si ustvarili pravo podobo o delu in življenju športnih društev in društev Partizan na svojem področju. Imenovana je bila posebna komisija, ki je obiskala vsa športna društva v občini in si ogledala njihove športne objekte ter imela razgovore s člani upravnih odborov in zastopniki političnih in družbenih organizacij.

V nekaterih krajih se borijo društva predvsem z materialnimi težavami, ki so včasih pravzaprav malenkostne in bi se z intervencijo Sveta za telesno vzgojo zlahka odpravile. — Letos je na primer Okrajna zveza Partizana Kranj ustanovila dve novi društvi, in to v Trbojah in Besnici. Povsod je mladina navdušena za delo teh novo ustanovljenih društev. Preč problem so še vedno vodilni kadri, in to ne samo pri novo ustanovljenih, temveč tudi pri družstvih, ki delajo že več let.

Na drugi strani so društva, ki so dobila ob svoji ustanovitvi vso podporo od Sveta za telesno vzgojo tako v denarju kot v kadrih, pa kljub temu niso ničesar napravila. Takšen zgovoren primer je SD Cerklje na Gorenjskem. Tam niso smatrali za potrebno niti to, da bi sploh prišli na sestanek s komisijo. Podoben primer se je zgodil tudi v Predvorju. Na srečo je takšnih društev zelo malo. V mnogih krajih pa je problem prostorov, zlasti telovadnic. Kjer so politične in druge organizacije zainteresirane za delo športnih in telovadnih društev, tam se že najde mesto v dvorani prosvetnega ali gasilskega društva, težko pa je tam, kjer ni tega razumevanja. V Podbrezjah gradijo sedaj v prosvetnem domu novo telovadnico. Na žalost so jo

gradili brez poprejšnjega posvetovanja s športnimi strokovnjaki in bo imela zato večje napake. Pri tem društvu dela samo mladina, predsednik ni prišel niti na sestanek in prav tako ne gospodar društva. Nasprotno pa je zelo delavno društvo v Dupljah. Tu so agilni člani upravnega odbora in so v tesni povezanosti s šolo in ostalimi organizacijami v kraju. Letos so s prostovoljnimi delom zgradili lepo

roketno igrišče ob šoli. V načrtu pa imajo gradnjo športnega parka.

Člani komisije so obiskali še društva na Golniku, Senčurju in Besnici. Vendar pa bo o teh delavnih društvih, njihovih težavah in uspehih ter o poštenosti in delu treba posebej spregovoriti. Vse to pa bo obravnaval tudi Občinski ljudski odbor Kranj na eni svojih prihodnjih sej.

Problemi šolske telesne vzgoje v Podnartu

Učenci osnovne šole Ovsice nimajo potrebne telesne vzgoje. Na zadnjem zdravniškem pregledu pretekli mesec so ugotovili, da na tej šoli niti en učenec nima pravilno razvite hrbtenice. Zato je telesna vzgoja tu še posebej potrebna. — Ker za sedaj nimajo potrebnih prostorov, bi lahko va-

dili v kulturnem domu v Podnartu. Tu pa je težava v tem, da dvorana že več let nima ustreznega poda. Kulturno društvo »Svoboda« za pravilo nima potrebnih finančnih sredstev in bi bilo lepo, da bi Občinski ljudski odbor Radovljica in okoliške gospodarske organizacije prisločile na pomoč. C. R.

ALI NAJ NA OREHKU USTANOVIJO TVD PARTIZAN?

Na Orehku so dlje časa politične organizacije razpravljale o tem, kako bi pritegnili mladino h kristnemu in športnemu izživljanju. Odločili so se in ustanovili so mladinsko športno društvo pri mladinski organizaciji. Zaprlo si so ObLO za zemljišče, na katerem bi zgradili igrišča. Socialistična zveza jim je odstopila svojo pisarno za delo, kupili so 6 šahovskih garnitur, dve žogi in mrežo za odbojko itd.

Zveza Partizana je ugotovila, da ni pogojev za ustanovitev društva Partizan, ker nimajo za to pogojev. Ko pa bodo tudi v tem kraju dani pogoji za to, ga bodo tudi tu ustanovili. Za enkrat pa jim je priporočala, naj se članstvo vključi v TVD Partizan Stražišče, kjer bo imelo vse možnosti udejstvovanja tako v dvorani na orodju kakor tudi na igrišču.

DRŽAVNO PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU

V nedeljo zvečer so v Subotici zaključili XVI. državno prvenstvo v namiznem tenisu za posameznike in dvojice. Naslov zmagovalca sta pri članih in članicah osvojila Vojislav Marković in Čovičeva. Teran se je uvrstil na četrto mesto, medtem ko sta pri ženskih dvojicah Plutova in Knapova postali državni prvakinji. Prav tako sta pri mešanih dvojicah Teran in Plutova osvojila najvišji naslov.

Telovadba, šola, gospodinjstvo

»V telovadnico sem prvič prišla pred štirimi leti — 1955. Takoj mi je bila telovadba všeč. Takrat sem se ukvarjala tudi s plavanjem.«

»In kje je bil tvoj prvi nastop?«

»Po dveh letih vztrajne vadbe sem prvič nastopila za reprezentanco Iskre v dvoboju z jeseniško Železarno. Zato, ker je bil to moj prvi nastop, sem mislila, da tudi tu vaje ocenjujejo od ena do pet tako kot v šoli. Zato sem bila ves čas v strahu, da bom dobila »cveke«. No, pa ni bilo tako.«

»Naše bralce bo prav gotovo zanimalo, v čem vidiš lepoto telovadbe?«

»Za mene je to največji in obenem najlepši šport. Menim, da se je tu treba leta in leta »piliti«, da delaš vaje z eleganco, lepo in brezhibno. Vsak gib na orodju ali v parterni telovadbi veliko pomeni. Zato so naša tekmovanja drugačna kot pri drugih športih.«

»Kdaj si dosegla največji uspeh?«

»Prvi moj uspeh je bil, ko sem bila lani med osmimi najboljšimi mladinkami v državi. Največji uspeh pa sem dosegla letos, ko sem postala mladinska državna prvakinja za leto 1959.«

»Kaj imaš še v načrtu?«

»Zaenkrat nič drugega kot to, da bi tekmovala v vajah na orodju v zveznem članskem razredu.«

In na koncu naj vam zaupamo še to, da je Slavica prav tako pridna v šoli in doma v gospodinjstvu. M. Z.

Športno življenje v bohinijskem kotu

V Bohinju obstajajo sedaj tri športna društva, in to nogometni klub, smučarski klub in sankski klub. Mimo teh obstaja tudi TVD Partizan ter strelska družina. Delovanje teh društev se omejuje največ na samo središče občine in najbližjo okolico. V ostalih krajih pa športne dejavnosti ni, če izvažemo strelski šport v Bohinjski Srednji vasi. Vsako od navedenih društev se ukvarja s svojimi problemi, jih rešuje samo za sebe, brez povezanosti z drugim društvom. Največ uspehov sta do danes dosegla oboja zimskošportna kluba. Zlasti sankski so v kvaliteti in množičnosti mnogo napredovali. Lahko trdimo, da je to najbolj množičen zimski šport, saj vključuje zlasti mladino. Žal pa s snegom splahni tudi športna dejavnost sankcev, ki bi se morali preko leta udejstvovati v drugih športih. Res pa je, da člani tega kluba preko leta mnogo sodelujejo pri izgradnji svoje sankske proge, ki jo prav zdaj gradijo.

načrte letošnjega leta je smučarjem v Bohinju prekrizala slaba zima, tako da niti tradicionalnih tekmovalnih ni bilo mogoče izvesti. Pohvalno za ta klub je to, da je s svojo dejavnostjo šel precej v širino in vključil veliko število mladine v okviru šol in skupno z njimi izvedel nekatera tekmovanja.

NEUSPEH NOGOMETNEGA KLUBA

Rezultati nogometnega kluba so izredno slabi, saj je bil v vseh letošnjih tekmah docela poražen s svojim moštvom. Bohinjskim nogometšem primanjkuje strokovnjaka, ki bi izkoristil tehnično znanje in nadarjenost posameznikov ter ustvaril homogeno moštvo. Razen tega bi moral klub ponovno vključiti v svoje vrste pionirje. Slabi uspehi ne bi smeli biti povod, da se ta športna panoga v Bohinju ukine.

USTANOVILI BODO ENOTNO ŠPORTNO DRUŠTVO

V vsej športni dejavnosti pa je čutili razdrobljenost, nepovezanost ter tudi medsebojno nerazumevanje. V Bohinju so že nekajkrat razpravljali o ustanovitvi enotnega športnega društva, vendar dalj kot do razprav niso prišli. Temu ukrepu v prid govori več dejstev: boljša razporeditev strokovnih moči za posamezne športne panoge ter funkcionarjev društva; dalje boljše razporejanje materialnih sredstev ter medsebojna povezanost in izpopolnjevanje v vseh športnih panogah z gojenjem dopolnilnih športov.

● V Bohinju je dovolj mladine, ki se zanima za odbojko, namizni tenis in mali roket. Zdej bi

● po zgledu obstoječih klubov
● kazalo ustanoviti še vsaj po en klub za navedene športne panoge. Enotno športno društvo bi to nadoknadilo z gojenjem vseh panog v svojem okviru. Mimo tega pa je čutili premajhno skrb oblasti za telesno vzgojo in šport, ki se odraža samo v dodelitvi minimalnih dotacij enkrat na leto. Zato so že pred kratkim ocenili potrebo po ustanovitvi Sveta za telesno vzgojo in šport, ki ga bodo kmalu ustanovili.

-on

V teh dneh slavi Planinsko društvo Križ 10-letnico svojega obstoja. Danes šteje društvo skoraj 500 članov, in sicer z Golnika, iz Dupelja in iz Križev. Uprava društva skrbi za redno oskrbo svoje planinske kočice na Kriški gori, zavetišča na Mali poljani, v Gozdu in na Trsteniku. Med večjimi prireditvami so letos dostojno proslavili 40-letnico KPJ in SKOJ ter razvili društveni prapor.

Z obiska po kranjskih telovadnicah

ZIMSKI TRENING OSNOVA ZA DOBRE REZULTATE

Pretekli ponedeljek, 14. decembra smo obiskali nekatere kranjske telovadnice, kjer naši športniki marljivo vadijo. — Sezona letnih športov je za nami. Smučarji, ki so poleti trenirali v telovadnici, so se preselili v hribe, ostali pa vzdržujejo kondicijo v telovadnicah. Zimski trening je eden izmed osnovnih pogojev za dobre športne rezultate.

V telovadnici Srednje tehniške tekstilne šole smo našli dijakinje

te šole, ki so vadile odbojko. — Družbo pa so jim delali tudi košarkarji krenjskega Triglava. Povedali so nam, da treninge košarke obiskuje v dveh telovadnicah 80 pionirjev, pionirk, mladincev, mladink, članic in članov.

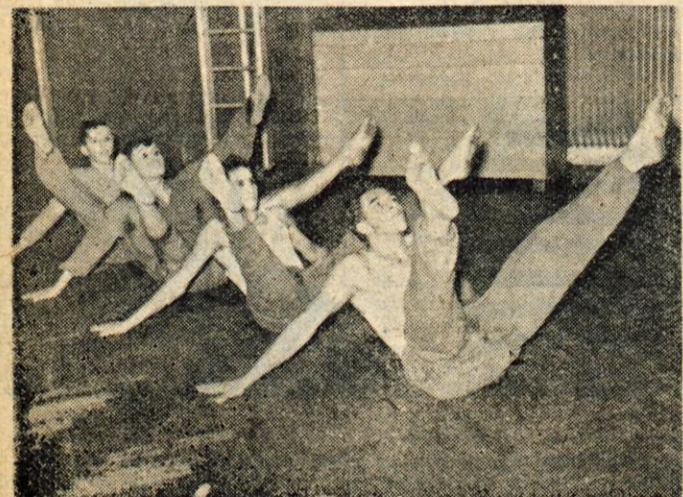
Člani Partizana iz Kranja, teh je aktivnih preko 300, so pod vodstvom Bože Štuhceve in Milke Demšarjeve vadili v telovadnici osemletke »Simon Jenko«. Ti se pripravljajo za telovadno akade-

mijo, ki bo 26. decembra. Na akademiji bodo nastopili tudi naši vrhunski telovadci: Cerar, Trojar, Šrot in drugi. — Nastopili bodo v parterni telovadbi, v prostih vajah in vajah na orodju. — Na sliki vidimo vajo na parterju in na krogih.

Kaj pa ostali športniki. Rokometni Mladosti bodo pričeli s treningi po Novem letu v telovadnici Partizana v Stražišču. Plavalci vadijo v gimnaziji Kranj, prav tako atleti in drugi. Precej pa jih bo zaradi pomanjkanja telovadnic ostalo brez zimskega treninga. Ti bodo morali začeti trenirati zgodaj spomladi, da bodo zamuljeni nadoknadili. M. Z.

Posvet na treningu

Parтерна telovadba je zelo koristna

Za utrditev mišic so vaje na krogih prav primerne

DOPISNICA

15 din

UPRAVA

„GLAS GORENJSKE“

KRANJ

p. p. 69

Nekdaj slavna filmska igralka Marlene Dietrich je pred kratkim nastopila v Theatre de l'Etoile v Parizu. — Doživela je nenavaden trijumf. Navdušenost vseh, igralcev — filmskih in gledaliških — ter navzočih poslušalcev, je bila izredna.

Zadruga - rekorder

Na tekmovalni parceli kmečke delovne zadruge »Sava Cvetkovič« iz Dragocveta so dosegli rekord v pridelku sladkorne pese. Iz enega hektara so dobili 136.453 kilogramov sladkorne pese.

SI ŽE NAROČNIK „Glasa Gorenjske“ za leto 1960?

ČE SE NISI, POHITI! LE ZA 900 DINARJEV BOŠ V NOVEM LETU PREJEMAL NAJBOLJ BRAN ČASOPIS NA GORENJSKEM, »GLAS GORENJSKE« TRIKAT TEDENSKI! MIMO TEGA PA BOŠ UDELEŽEN TUDI PRI VELIKEM NAGRADNEM ŽREBANJU, KI BO V MESECU FEBRUARJU. VSAK NAROČNIK »GLASU GORENJSKE« PA JE ZAVAROVAN TUDI PROTI NEZGODAM, IN SICER ZA PRIMER TRAJNE INVALIDNOSTI ZA 40.000 DIN; ZA PRIMER SMRTNE NEZGODE ZA 20.000 DINARJEV.

Uprava sprejme vsak dan precejšnje število novih naročnikov. Da bi olajšali delo novim naročnikom objavljamo naročilnico, ki jo izrežite iz časopisa in jo pošljite na našo upravo z točnim naslovom. V kolikor ste že naročnik, ustrezite z naročilnico svojemu prijatelju ali znanцу, ki bi se rad naročil na »Glas Gorenjske«.

Na sliki: pred izlozbo z nagradami za tradicionalno nagradno žrebanje »Glasu Gorenjske« na Jesenih je vsak dan precej radovednejšev.

Naročilnica

Ime in priimek
stanujoč (točen naslov)
pošta naročam „Glas Gorenjske“
in prosim, da mi ga začnete pošiljati dne
Naročnino bom poravnal takoj po prejemu položnice.
Opomba: Navedite, kaj Vam najbolj ugaja v časopisu in o čem želite.
da bi več pisali
dne (podpis)

Vedno „Bele noči“

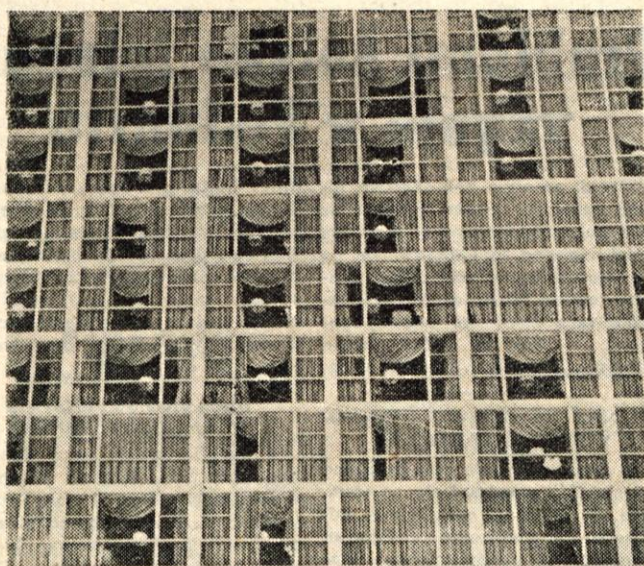
Mladi sovjetski inženir Valentin Čerenkov je pred kratkim podal originalen in fantastičen predlog o ostvareni gigantskega projekta, ki bi spremenil podnebje in morebiti osvetlil noči na Zemlji. To bi lahko dosegli, če bi bil okrog Zemlje kolobar, podoben Saturnovim kolobarjem, iz mikroskopsko majhnih drobcov, ki bi kot pravo ogledalo odbijalo sončne žarke v smeri našega planeta. Delčki, ki tvorijo tak kolobar, bi bili tako majhni, da bi njihov premer znašal le tisoči del milimetra. Kot Saturnovi kolobarji, tako da bi bil tudi notranji del kolobarja oddaljen

od Zemlje 1000 do 1500 kilometrov. Izračuni so pokazali, da bi se ti drobci morali premikati z brzino osem kilometrov na sekundo.

Po proračunih Čerenkova bi bilo za ostvareni 10 kilometrov širokega kolobarja, ki bi bil dovolj velik, da spremeni noč v dan, potrebno, da se pošlje v prostor 500.000 ton prahu, za kolobar, širok 500 kilometrov, pa bi bilo potrebno 2.400.000 ton. Odpošiljanje tega prahu bi opravili s pomočjo kozmičnih raket.

Kolobar, ki bi prišel najbližje poloma, bi omogočal od pošiljanje maksimalne energije in svetlobe proti polarnim področjem.

Kako bi torej izgledale tako napravljene »bele noči«? Čerenkov pravi, da bi kozmični kolobar s širino 100 kilometrov dosegel osvetlitev raznih delov našega planeta, ki bi varirala od 30 do 200 luks — za čitanje pa je normalno potrebno 50 luks.

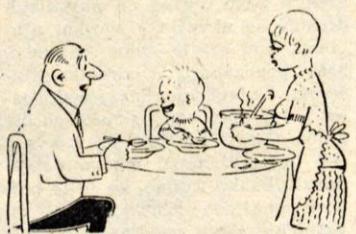

V Miamiu, znanem ameriškem letoviškem kraju, je hotel »Americana«, ki ima izredno lepo dekorativno okensko stran. Če hočejo obiskovalci spustiti v sobo sveži zrak, okna ni treba odpirati, temveč morajo samo pritisniti na gumb in okno se na stečaj odpre.

ZA RAZVEDRILO

SVATBENA OBLEKA

Neka švedska letalska družba je priredila razstavo, na kateri je hotela prikazati svatovske noše iz vsega sveta. Zaposila je posredovalce v raznih deželah, naj ji pošljejo posebne primere. Med prvimi pošilkami, ki jih je družba prejela, je bil zavitek, ki je prišel po zračni pošti iz Nairobija. Na spremnici je bilo zapisano: »Svatebena obleka iz naše dežele.« — Zavitek je bil prazen.

»Kaj delaš ves dan v službi, očka?«
»Delam, da lahko dobro ješ!«
»Očka, potem pa danes nisi veliko delal, kajne?!«

VSE ZA ZDRAVJE

Otrok je bil slabokrven in zdravnik je predpisal železo. Bogati oče se smehljaje: »No, gospod doktor, če bi bilo bolje, — hočem reči, meni ni za stroške — lahko mu dam tudi srebro ali zlato...«

NEOBIČAJNE ŽIVALI

Vsaj pri nas so zelo redke. Gre namreč za hermeline, ki žive pri nas, vendar le ponekod ob Donavi, Savi, Tisi in Dravi.

TRIKRAT OSVOBOJEN ISTEGA DNE IN MESECA

V zgodovini je bil Ulcinj trikrat osvobojen istega dne in meseca. Prvič ga je Balša III. osvobodil Benečanov 26. novembra 1412. leta. Črnogorci so mesto svečano prevzeli v svojo posest 26. novembra 1880. leta. Narodnoosvobodilna vojna pa je Ulcinj osvobodila 26. novembra 1944. leta.

GLUHONEMI PLESALEC

Ceprav gluhomem, mladinec Slavko Mitrevski, delavec iz Kumanova lahko pleše tudi najtežje narodne plesne in kola po taktu glasbe. — Mitrevski je eden od najbolj delovnih članov folklorne skupine kulturno-umetniškega društva »Pance Pešev«. V kratkem bo pripravil spored narodnih kol okraja Kumanovo.

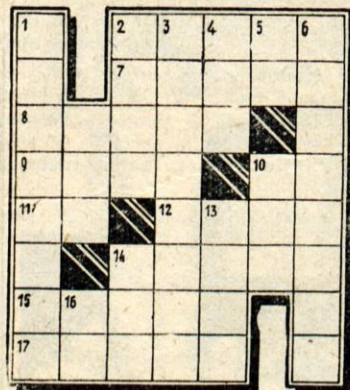
ZGODOVINSKI BOBEN VALJEVSKEGA OKROŽJA

V Kaleniciu pri Obrenovcu, v družini Kapetanovič, skrbno hranijo boben kapetana živana Petroviča, prvega moža v valjevski nahiji iz dobe Kočine krajine in Prvega srbskega upora. Po vsej Srbiji je ta boben pozival prostovoljce in upornike v mnoge bitke. Njegov zvok so slišali v Valjevu in Karanovcu, na Nišanu in v Beogradu — povsod, kjer se je proslavilo orožje prebivalcev Valjeva.

BELE RUTE — ZNAK ŽALOSTI

V nekaterih vaseh Požeške kotline žene že več stoletij nosijo bele rute kot znak žalosti.

KRIZANKA ŠT. 42

Vodoravno: 2. tuje moško ime, 7. potna kaplja, 8. živinska staja na planinah, 9. holandsko mesto ob Znidarskem jezeru (sir), 10. mene, 11. ime grške črke, 12. pritok Donave na čehoslovaški meji severozahodno od Budimpešte, 14. sinova žena, 15. nemška beseda za orel, 17. znamenka nemškega fotoaparata.

Navpično: 1. presledek med dvema tonoma, 2. vrstilni števec, 3. vrsta vina, 4. vprašalnica, 5. kemijski znak za srebro, 6. francoski pesnik — satirik (1495—1553), 10. kovaška naprava, 13. kurirji, 16. ime črke.

MLADA RAST

Izgubljena hiša

Nekoč je neki deček zašel predalet v gozd in se izgubil. Taval je levo, taval desno, taval sem, taval tja, toda poti domov ni mogel najti. Tedaj je sedel v travo in zajokal tako žalostno, da so se solze kot potoček zlivale v travo. Tako objokanega in žalostnega so našle tri lepe, bele ptice.

»Kaj ti je? Odkod si prišel? Zakaj jokaš?« so ga vprašale.

Deček je še glasneje zajokal in zastokal: »Ne morem najti poti domov.«

»Doma ne najdeš?« je vprašala prva ptica. »Pomagale ti ga bomo najti.«

»Ali je lep?« je vprašala druga ptica.

»Da, lep,« je odgovoril deček in si z roko brisal solze.

»Ali je velik?« je vprašala tretja ptica.

»Da, velik in vrt je naokrog.«

»Že vem, kje je,« je rekla prva ptica. »Pojdimo.«

Deček je odšel s pticami in kmalu so prišli do velike, lepe hiše in vrt je bil okrog nje.

»Je ta?« je vprašala prva ptica.

»Ne,« je odgovoril deček in zajokal.

»Ali je prevelika?« je vprašala druga ptica.

»Ne, premajhna,« je odgovoril deček.

»Ali je tvoj dom lepši?« je vprašala druga ptica.

»Lepši.«

»Pojdimo naprej!« je vzkliknila druga ptica. »Vem, kod moramo iti.«

Pohiteli so in kmalu prišli do lepe rdeče hišice, ki se je kar kopala v cvetju. Toda deček je tudi tukaj odkimal z glavico in začel neutolažljivo jokati.

Tedaj se je oglasila tretja ptica in rekla: »Jaz bom rešila uganko!«

Drugi dve ptici sta molče sledili tretji in deček z njimi. Kmalu so prišli do majhne hiše na koncu gozda. Hiša je bila nizka, revna in nič lepa.

»To je moj dom!« je zaklical deček in veselo zaploskal z ročicami. Stekel je k hiški in dobri beli ptici se je pozabil zahvaliti.

(Iz italijanske)

Veter

Kje je ta nepridiprav, ki mi kapo je odnesel? Kje je, kje je škrt segav, za ušesa ga bom stresel.

Vija, vaja, gori v zrak kapa se kobali, daleč tja na cestni tlak spet se zakotali.

Izza ogla: ha, ha, ha... veter se zasmeje... To nepridiprav je ta, ki po cestah veje.

Kape, čepice odnaša, in že brz: ha, ha, nič ne čaka in ne vpraša, dalje odvihl!

A. Rijavec

REBUS

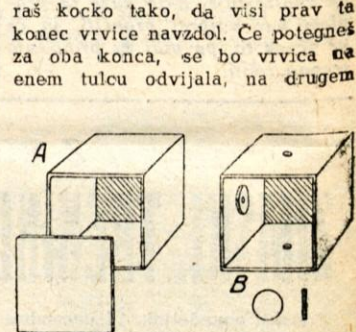

Kocka, ki zna plezati

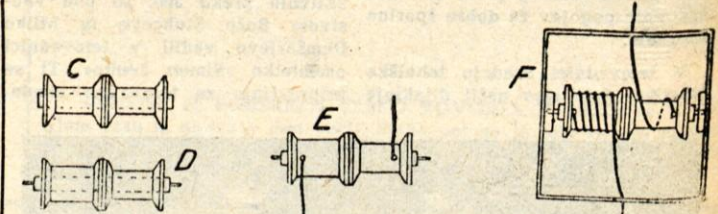
Nekaj lepenke; dva tulca; klin; dva želja; kos vrvice.)

Naredi si kocko iz vezanih plošč ali iz trše lepenke (slika A). — V kocki sami pritrdi na dveh nasprotnih straneh dva ležaja (slika B). Potem pritrdi dva enako velika tulca od sukanca na lesen klinček (slika C). V oba konca klinčkov zabij dva željeva končiča, tako da bo klinček točno sedel in se vrte v obeh ležajih; en tulec ovij z lepenko, da bo njegov premer večji od premera drugega tulca (oboje kaže slika D). — Na oba konca tulca pritrdi po en konec vrvice ali niti (slika E). Nato zvrta skozi vrhno in skozi spodnjo ploskev kocke po eno luknjo (kakor je razvidna na sliki B). Skozi to luknjo potegni po en konec vrvice. Če kocko nato zapreš in zalapiš, bosta gledala dva konca vr-

cela enake kakovosti in debeline. Preden kocko zalapiš, moraš nit na debelejši tulec naviti. Držati moraš kocko tako, da visi prav ta konec vrvice navzdol. Če potegneš za oba konca, se bo vrvice na enem tulcu odvijala, na drugem

pa navijala, zato se bo kocka na vrhovi dvigala, kakor bi plezala. Važno je, da je razlika med premerom obeh tulcev čim večja. Če naj kocka spleza spet navzdol,

vice iz nje, videz pa bo tak, ko da je pač predrt in je napeljana skoznjo samo ena vrvice; zato mora biti oba konca vrvice do-

samo nekaj vleči, pa bo zaradi težnosti padla navzdol, pri čemer se bo nit sama od sebe spet odvil oziroma navila.

DRUŽINSKI POMENKI

ZA MRZLE DNI

Potrebuje: 100 g bele in 100 g modre volne okrogle pletilke št. 3,5 ali več dolgih pletilk v isti debelini.

Vzorec: 1.—8. vrsta bela; pletemo same desno. 9.—16. vrsta modra; pletemo same leve. Dalje ponavljamo. Da bo čepica enako velika, kot je na sliki, oziroma kot je opisano, napravimo poskusni vzorec, 20 petelj v širino in 30 vrst v višino mora dati kvadrat s stranicami 9,5 cm. Če imamo debelejšo ali tanjšo volno, jo moramo prilagoditi temu vzorcu, to je zvišati ali znižati število petelj v nasnutku.

Izpeljava. Nasujemo 118 petelj v modri barvi, jih sklenemo v krog in spletemo 5 cm visok rob, ena leva, ena desno zasukana. Menjamo barvo in pletemo dalje, kot je opisano v vzorcu. Ko imamo 112 vrst ali približno 36 cm, spletemo zopet 5 cm visok bel rob, ena leva, ena desno zasukana.